

NĂM THỨ TĂM, SỐ 348

LỤC TỈNH TÂN VĂN

聞新省六

MỖI TUẦN ĐĂNG BÁO NGÀY THỨ NĂM

Giá bán lẻ 0 \$ 20 || Đổi nhân . . . 0 \$ 20 (timbres)

GIÁ BÁN NHỰT-TRÌNH

trong-đương và các thuộc địa
Langsa

12 tháng 6 \$ 00
6 tháng 4 \$ 00

GIÁ BÁN NHỰT-TRÌNH

Các nước Ngoại-quốc

12 tháng 20 fr. 00

LỜI RAO CẦN KẤP

Lời cho chư-khán-quan rõ: Quản nhựt trình LỤC-TỈNH-TÂN-VĂN không có can dự chi với nhà hàng LỤC-TỈNH-KHÁCH-SẠN ở ngang nhà giầy xe lửa Mỹ-tho. Ai muốn viết thơ cho Bồn-quán LỤC-TỈNH-TÂN-VĂN thì phải đề cho phân minh như vậy:

LỤC-TỈNH-TÂN-VĂN, Số 7, đường Norodom — SAIGON

PUBLICITÉ

Pour les annonces commerciales, demander le tarif qui sera envoyé par retour du courrier.

Pour les annonces Judiciaires et les annonces Légales, tarif spécial pour les Officiers ministériels.

On traite à forfait.

BỐ CÁO

Những lời rao về việc buôn bán, nếu gửi thơ đến Bồn-quán thì Bồn-quán sẽ gửi cho một cái bản đề giá phân minh.

Còn lời rao thuộc về việc hộ và lời rao theo luật buộch thì có giá riêng cho các quan chức-vụ.

Xin gửi thơ thương nghị.

Cấm nhậ không ai được phép chép các bài trong Báo chương này mà đem vào nhựt trình hoặc làm sách

ÂU-CHÂU CHIẾN TRANH TÂN VĂN

(Nouvelles de la Guerre)

Communiqués

(Từ NGÀY 13 TỚI NGÀY 20 OCTOBRE.)

Việc chinh chiến về phần quân đồng minh đều được may mắn luôn; từ Nam chí Bắc một ngày một lần thêm phần đất quân giặc đã chiếm cứ, chúng nó rần đánh giành lại mà không làm gì nổi.

Mặt Bắc, thì cánh tả quân Langsa phải xáp nhiều trận rất dữ, mà không môn sức. Trong những làng nào có đại chiến thì thấy quân allemand bỏ từ nhà lại cho binh langsa chiếm mà chạy trốn nơi khác. Tam quân langsa đã mười ngày rồi xuất trận không nghĩ mà cũng hằng gần chỉ vui lòng chẳng nệ hao công.

Mặt đông nước allemagne, binh Ngalatr đánh đuổi quân Allemand ra khỏi Varsovie và Ivangorod quân Ngalatr và Autrichiens đang đánh nhau tại tỉnh Galicie thuộc nước Autriche ở hướng nam đồn Przemysl.

Hải-đạo thì có một chiếc tàu trận và ít tàu tuần Hồng-mao đánh chiếm 4 chiếc tàu tuần allemand.

Hai chiếc tàu lạng của nước Autriche chạy cửa Cattaro, mà phá tàu trận Langsa đang đậu ngoài khơi, thì tàu langsa nhận chìm hết một chiếc.

Số tiền quân phi tại nước langsa từ hồi khai chiến đến nay trung phân là 35 triệu quan tiền tây mỗi ngày, vậy mà sánh với nước khác còn kém hơn.

Từ ngày mồng 1er octobre, hằng Bạc bên nước langsa dự bị được những đồng vàng tinh ra là 4 ngàn triệu quan.

THỜI SỰ TỔNG LUẬN

(Le Courrier de la Semaine)

Đức Hàm-Nghi tinh nguyện
tùng chinh

(Le Prince Hàm-nghi offre ses services)

Các nhựt báo ở bồn-hạt hôm 13 tháng 10 tây năm 1914 có đăng cái thơ của đức Hàm-nghi gửi cho quan Thượng-thor Thuộc-địa-bộ xin tưng chinh.

Cái thơ ấy như sau này:

« En présence des événements actuels il est de mon devoir d'offrir mes modestes services à la France, ma seconde patrie, et ce devoir, je le remplis de tout cœur. Depuis vingt-cinq ans que j'habite la France, car l'Algérie n'en est que le prolongement, j'ai appris à la connaître et à l'aimer, et en lui donnant le témoignage de mon loyalisme, j'entends aussi non seulement inspirer à mes trois enfants, qui sont français, à mon fils le prince Minh-Đức surtout, mais également à mes anciens sujets, les senti-

Mỗi nhà thơ giầy thép đều có nhận mua nhựt trình Lục-tỉnh-tân-văn giùm

ments qu'ils doivent nourrir, leur tracer le devoir qu'ils doivent suivre.

Je suis prêt, Monsieur le Ministre à remplir, autant que possible, dans le cadre de mes aptitudes, telle fonction qu'il vous plaise de me confier.

Veillez agréer, etc.

Signé - HAM-NGHI, Prince d'Annam.

Ancien empereur d'Annam

Dịch ra như sau này :

« Đương khi biến cố bấy giờ, nghĩa vụ của tôi là hiến cái sức bên của tôi cho nước Đại-pháp, là quê hương thứ hai của tôi. Tôi vẫn sẵn lòng làm nghĩa vụ ấy từ hai mươi lăm năm nay tôi ở nước Đại-pháp, bởi vì xứ Algérie cũng là nước Đại-pháp, tôi đã học cho biết nước Đại-pháp, và thương nước Đại-pháp. Bấy giờ tôi tỏ lòng trung ái tôi cho nước Đại-pháp, tôi nghĩ rằng không phải là tôi dạy ba đứa con tôi, nó là dân Pháp, mà như là người con trai tôi, là Hoàng-tử Minh-Đức mà thôi, mà tôi lại tỏ cho dân cư của tôi phải lấy lòng trung nghĩa mà ở với nước Đại-pháp và phải biết nghĩa vụ mà làm.»

Tôi chưa sẵn rồi, quan lớn nghĩ sức tôi làm được sự gì, thì tôi xin làm.

Ký tên: HAM-NGHI, Annam công.

Nguyên Annam Hoàng đế.»

Xem cái thơ ấy thì biết rằng nhơn nước Đại-pháp có giặc với nước Allemagne, ngài xin tâng chính, để tỏ cho nước Đại-pháp lòng trung ái của ngài, và ngài muốn dạy cho con ngài và dân nước Nam biết trung ái cũng Tổ-Quốc.

Ái cũng biết đức Hàm-nghi là Việt-nam Xuất-đế, mà nhiều người không biết ngài. Nay nhơn cơ hội kể qua sự tích ngài cho người xem báo biết.

Ngài là con trai thứ tư của đức Kiên-thái-Vương. Em đồng phụ với đức Đồng-khánh, đức Kiến-phúc và ông Kiên-quận-công. Bấy giờ con trai của đức Kiên-thái-Vương chỉ còn một mình ngài mà thôi.

Ngày mồng 10 tháng 6 năm Giáp-thân (31 juillet 1884) đức Kiến-phúc băng, ngài lên nối ngôi, ngày 12 tháng 6 năm ấy (2 août 1884) làm lễ đăng-quang, niên hiệu Hàm-nghi. Khi ấy ngài còn nhỏ, mới có 13 tuổi, trong thì có Hoàng-thái-hậu Trang-ý dạy bảo, ngoài thì có các quan phụ-chính là ông Nguyễn-văn-Tướng

và Tôn-thất-Thuyết lo việc nước, ngài chỉ lo ăn học, chưa dự việc triều-đình.

Ngày 25 tháng 5 năm Ất-dậu (5 juillet 1884), thất thủ kinh thành, ngài cùng Lương-cung chạy ra tỉnh Quảng-trị. Khi nhà nước Bảo-hộ cho rước ngài về mà giao thành trì, thì Tôn-thất-Thuyết đã đem ngài lên núi tìm mãi không được, nhà nước Bảo-hộ mới lón đức Đồng-khánh, còn ngài thì ông Tôn-thất-Thuyết đem lên miền thượng-đu Quảng-trị Quảng-bình. Đến năm 1887, qui quan tìm được ngài ở trên nguồn sông Danb, về thượng-đu tỉnh Quảng-bình, đưa ngài sang Alger, thuộc địa nước Pháp mà gần nước Pháp.

Ngài ở đó đến nay là 25 năm, nghĩa là ngài ở đất nước Đại-pháp nhiều hơn ở bên nước ta.

Lúc ngài mới sang, nhà-nước thuê cho ngài một cái nhà lầu tên là Villa des Pins ở tại El Biar, cách thành phố Alger chừng năm sáu kilômètres, sau ngài mua đất cất nhà cũng tại El Biar.

Nhà ngài ở bây giờ hiện là Villa Gia-long, có một cái vườn hơn 7 mẫu tây. Những các qui-quan ở Đông-duong về nghỉ, đến thăm ngài thì ngài tiếp rước một cách lịch sự, còn các người học-trò Annam sang học trường Alger thường hay đến hầu ngài, mỗi năm đến kỳ phát phần thưởng, ngài hay mua sách để thưởng cho học-trò Annam, mấy người học giỏi.

Ngài cũng không mất ngày giờ của ngài, ngài học chữ tây nói tiếng giỏi, đờn hay và họa khéo, các qui-quan quen biết với ngài hay xin vẽ ảnh để làm dấu tích.

Đến năm 1904 ngài cưới vợ là con gái quan làm đầu tòa án thượng-thẩm ở Alger, ngài có ba người con, hai gái tên là Như-Mai, Như-Lý; và một trai tên là Minh-Đức.

Tuy ngài ở bên tây đã lâu, mà ngài vẫn để tóc, vẫn chít khăn, vẫn mặc áo quần ta.

XXX

ĐOÀN THỀ KHẢ GIA

(Un bel exemple de Solidarité)

Nhơn vì mấy lời báo tang hai thầy Giáo-tập sau đây. Bồn-quản xin kính cáo cùng chư vị khán-quan rõ biết việc các Giáo-chức Nam-kỳ khởi xướng nên hay.

Ấy xưa nay là lần thứ nhứt mới có người lập cuộc đoàn thề làm gương cho sĩ thứ Lạc-châu. Nguyên vì năm ngoài có một thầy giáo qua đời để vợ lại bạch thủ vô văn, các Giáo-chức mới chung nhau đặng tiền mà trợ trợ, rồi thì do nơi chỗ thiên tâm đó mà lập ra hội liên hữu này, ngõ hầu cứu giúp cho nhau. Ấy hẳn thiệt là một đức nghĩa cử nhưng vậy mà mấy kẻ đã hoan tâm tế cấp lại nên nghĩ rằng cho như vậy tưởng ra như chán thì chỉ bằng làm sao cho người vĩnh biệt có quyền lợi mà để lại cho thế nhi, thì trang nhã hơn.

Bên Đại-pháp biết bao nhiêu là cuộc làm phước, cũng nhờ có một trí tưởng này mà khai hóa thành hành, ấy vậy phải đọc lấy đặng nhâm, phải tụng niệm cho nhập tâm, trí tưởng ấy là: Phải cứu giúp người trước, rồi mới có quyền mà chờ người cứu giúp lại.

Đầu ta chẳng hề cần dùng đến việc cứu giúp cho ta hay là cho gia-quyển ta, thì chúng ta lại càng có công làm phải hơn nữa vì chúng xuất tự vô tâm. Còn như chẳng may mà gặp tai nạn xảy đến, thì lại dặng như tâm biết mấy, vì chúng ta đã chắc rằng gia-quyển ta chẳng phải cần chi mà ai cần, tự nhiên ty Quả-lý phải liệu biện cho người trong hội. Đã đặt ra là hội cứu giúp nhau, thì tiền tế cấp cho gia quyển ai, là của người ấy đã trả trước rồi, như vậy thì người tế cấp cũng vinh như người chịu tế cấp.

Hội cứu giúp nhau trong hàng giáo-chức Nam-kỳ nay đã dặng 50 người vào hội và số thâu đã dặng 1800 đồng, số xuất tinh cả tiền cứu giúp gia-quyển hai người đồng hết qua đời cùng 100 đồng dặng cho họ nghĩa-quyển thì cộng hết thầy chú tới 300 đồng. Cuộc thành tựu như

Mở nhà thơ ai đây thên đều có nhận mua nhứt trình Lục-tính-tân-văn gồm

KHẢ GIA

Solidarité

o tang hai thầy
quan xin kinh
quan rõ biết
Nam-kỳ khởi

hư như mới có
thề làm gương
Nguyên vì năm
ao qua đời để
vân, các Giáo-
u đạo tiền mà
i chỗ thiên tâm
n hừu này, ngộ
hau. Ấy hẳn thiệt
r, nhưng vậy mà
tê cấp lại liền
vậy tưởng ra như
am sao cho người
lời mà để lại cho
hà hơn.

ết bao nhiêu là
ng nhờ có một
khai hóa thành
ai đọc lấy đừng
liêm cho nhập tâm.
bài cứu giúp người
ô quyền mà cho

hề cần dùng đến
tả hay là cho gia-
on nữa vì chưng
lợn như chẳng may
ay đến, thì lại dặng
y, vì chúng ta đã
yến ta chẳng phải
n, tự nhiên ty Quán-
cho người trong hội.

cứu giúp nhau, thì
giả quyền ai là của
trước rồi, như vậy
cũng vinh như người

p nhau trong hàng
ky nay đã dặng 500
rã số thù đã dặng
uất tính cả tiền cứu
hai người đồng hội
00 đồng dặng cho hội
i cộng hết thầy chưa
Cuộc thành tựu như

n-văn giùm

vậy dặng tổ cùng chư vị khán quan
tưởng tất, ngõ hầu khuyến khích các
giáo-sư còn chậm trễ, xin hãy mau
mau dặng tịch, cùng những nhà có
còn mà muốn tạ ơn thầy dạy trẻ, khá
cũng vào hội theo bực Đạt-viên
(membre honoraire).

Chẳng chi mà mớ mang cho đồng
bào ta nơi chốn Lục-châu dặng an
nhân lại thêm thanh giả, cho bằng
lập nên nhiều hội tế cấp nhau như
các hội bên Đại-pháp đã làm cho
Tổ-quốc đứng đầu trong huân võ.
Bồn-quan nguyện hết sức giúp cho
tiến hóa những hội tế cấp nhau.
XXX

THÔNG BÁO

Informations

ĐÔNG-DƯƠNG

(Indochine française)

Giá bạc *Taux de la pastre*

	16	17	18	19	20	21	22
Hàng bạc Đông-Dương	fr.	fr.	fr.	fr.	fr.	fr.	fr.
Hàng Hồngkong				2.25	2.25	2.25	
Hàng Shanghai				2.25	2.25	2.25	
Hàng Chartered Bank				2.20	2.20	2.20	
Kho Nhà-nước	2.25	2.25	2.25	2.25	2.25	2.25	2.25

Giá lúa từ 2 \$ 50 tới 2 \$ 55
NAM-KY

SAIGON

Hội nghĩa quyền. — Mục đích hội
nghĩa quyền là cứu giúp cho những kẻ
bị thương và cho vợ góa con côi của những
kẻ liêu minh nơi chiến trường từ địa, nay
Bồn hội đã tổng cộng số quyền được 30 muôn
ngoại bạc, lại hàng bữa còn dặng thù thêm
số bạc mới nữa.

Mỗi người cúng bạc thì tùy theo phương
tiện mà gởi bạc ấy cho Hội nghĩa quyền nhiều
lần rồi, và đã biến tên vào nhiều sổ khác
nhau, có vị nghèo túng nên đóng bạc và vào
sổ một lần rồi thôi. Việc ấy tùy thích, đều
cần phải biết là mỗi người làm phước theo
hương tâm chỉ bảo cũng là theo khi mình giàu
nghèo hoặc đủ an.

CHỢ LÒN

Vụ ăn trộm. — Mới đây tiệm cầm đồ
Cholon bị ăn trộm lấy bạc rất nhiều, hơn dao
chít nay đang ngồi khám.

Lời chúng nó khai giữa phòng tra án như
vậy: Chúng tôi leo lên cửa sổ tiệm mà võ bữa

từ sắt, tóm thâu đồ nữ trang và nhiều món
đồ khác rất quý giá, rồi liện ra cho đứu đồng
lửa tên Tô-tích ở ngoài giữ lấy dơi chúng tôi
trở ra ».

Cả các món đồ mất ấy dặng giá 2 muôn 4
ngàn đồng.

BẮC-LIÊU

Hào tâm. — Bồn quán nay ăn hành thêm
một gương tốt đáng khen tại hạt Bả-liêu,
nguyên quan phủ Cao-minh-Thanh, cũng là
đại điền chủ lấy công tốt đến dựng nơi tay
quan Tham-biên chủ tỉnh hai ngàn ba trăm
nguyên bạc làm tiền tế cấp kẻ mắc nạn bên
Đại-pháp. Lĩnh lang của ngài là Cao-triều-
(châu cựu xã trưởng làng Vinh-lợi cũng đã
dựng nhiều bạc bắt chước gương cha.

Bồn quán cả khen cho hai vị đồng bang rất
là trung nghĩa cùng nhà-nước Langsa.

SỐC TRĂNG

Số bạc của người tỉnh Sóc-trang đã chung
cùng nhau mà góp vào sổ quyền tiền nơi
Quán-hạt nay đã dặng 69.638 \$ 09.

Trong mây ông có lòng đại độ mà cho số
bạc nhiều đặng thì cũng đáng kể tên hai ông
sau này :

1. Ông Nguyễn-tân-Phát, Huyện-hàm, cho
3.000 \$ 00.

2. Ông Lê-van-An, Phủ-hàm tại Tòa Soc-
trang, cho 1.000 \$ 00.

Có nhiều người khác cho đến số nam, bảy
trăm đồng.

Vì vậy cho nên Quan chánh Bô, chủ tỉnh
octrang, hết tình cảm ơn các ông và đã tổ
chê nhơn dân trong tỉnh biết rằng ngài chẳng
xiết vui mừng mà dặng thấy rõ lòng trung-
nghĩa của chúng dân trong con này.

BẮC-KY

HÀ NỘI

Hội Amicale franco-annamite. —

Hội này vẫn có định theo lệ mỗi năm góp
tiền bảy cuộc đấu xảo, nay cũng còn cứ giữ
vậy song khi bán vật đem đấu xảo thì lấy số
tiền đã thù mà giao cho Hội Nghĩa-quyền với
những tiền đã thù trong cuộc xô số hiệu còn
dư lại.

Tha thuế nhập cảng. — Quan Toàn-
quyền có ban chi dự đề ngày 31 juillet và
mồng 2 août dịnh tha thuế nhập cảng những
đồ hoá thực bên Mậu-quốc chở sang đây như
là bột, dầu, lúa mì, các thứ lúa, thịt kho
thùng, đậu khô, thịt muối, bắp bột.

Các quan Tham-biên sở tại phải lo thông
tin ấy lại cho Phòng-thương-mại và Phòng-
canh-nông.

HẢI-PHÒNG

**Việc nghinh tiếp quan Thống-sứ
Destenay tại Hải-phòng.** — Quan Thống-
sứ Destenay quá giang tàu vửa tới bến Hải-
phòng, hôm mồng 8 octobre ngày thứ 6, bốn
giờ chiều, có quan Toàn-quyền, ông Boes,
ông Rivet đi đón rước ngài tại bến tàu. Quan
đốc-ly thành phố Hải-phòng, và các viên quan
nội hạt cũng đến chào mừng.

Giấy bạc gian. — Ông chúa tàu kia đem
một cái giấy xan trong số bạc 10 muôn đã
mất mà giao cho số tuần thành tại Hải-phòng
và khai rằng người má chính kia ở Hồngkong
đưa giấy bạc ấy cho mình.

ÂU-CHÂU (Europe)

France

Lông cang-dôm. — Quan đô đốc de Cu-
rrières de Castelnaud, đã quá lục tuần mà
vẫn còn quốc thước, tổ quán là thành
Aveyron nước Langsa. Thước dặng xuân,
ngài rất là một kẻ tài ba, thao lược. Từ
ngày xuất binh trận đến nay, ngài đã lập
nhiều công trong dặng làm bia để
đời.

Còn con cái ngài vẫn dồng, nhiều người
tùng binh đổi theo nghiệp cha. Trong con
âu-châu chiến tranh này, thời ba người
con trai và 2 chàng rể của ngài cũng ra
chiến địa. Lúc ngài ra cầm binh, cũng có
2 con phò tá một bên. Ngày no, người con
lên Xavier de Castelnaud làm đến chức quan
hai bị giặc bắn, thương tích rất nặng.

Tức thì có một quan võ vội vã đến báo
tin cho đô-đốc hay lĩnh lang đang bị
thương rất nguy cấp, và cũng bảo đô-đốc
đi tới chỗ lĩnh lang đang nằm hấp hối.

Quan đô-đốc lực ấy dặng hô-hầm chỉ bảo
cho tam quân xông trận, đàn giặc bắn rớt
xương chỏ ngài đứng như mưa đổ, tuy ngài
tổ sắc mặt buồn, mà không ngưng việc hô
hầm. Liền đáp từ cho quan võ rằng « Tôi
không có giờ lo đến việc ấy ». Nói rồi, day
mặt phía tam quân thức giục sẵn tới vào
trận giặc.

Lông tốt. — Người Louis Renault chủ
hãng xe máy hơi lấy lông tốt mà dựng cho
chánh-phủ Langsa 30 cái máy bay thượng
hạng, 10 xe automobile để chở lính bị
thương tích và 10 cái xe autos khác để
dựng nơi sở Tham-tán.

Chết đời. — Các quan lương-y mô những
tử thi lính allemand tử vong tại nhà thương
thành Paris đều làm chứng rằng quân lính
allemand vì ăn khoai sống nên ngã bệnh
mà chết. Ấy là tại thiếu lương thảo cho
binh an nên phải dùng tới khoai sống mà
độ nhật.

Mỗi nhà thơ giấy thép đều có nhận mua nhứt trình **Lục-tính-tân-văn giùm**

Cờ allemand (bình kỵ binh langsa đã dật được trước hết nay đem về thành Paris. — Đang giữa buổi hỗn chiến tại tỉnh Alsace, bình langsa dật được một lá cờ allemand thuộc cơ binh bộ thứ 132, tại làng Saint-Blaise, trong ãi Bruche

Qua ngày 17 août, ban mai, ông quan nam Serret điệu cờ ấy về dinh quan binh bộ thương thơ. Cờ này sẽ đem vào nhà thương Invalides, để nơi phòng trữ đồ binh khi cõ tịch.

Quan binh bộ thương thơ liền tư điện tin chúc khen cơ binh dật được lá cờ của giặc.

Vậy hồi 9 giờ 40 phút ban mai, có một cái xe automobile ngừng lại trước dinh quan binh bộ thương thơ. Bỗng thấy quan nam Serret tay cầm một lá cờ cuốn lại bước xuống xe, có một vị quan một và 2 thầy đội sở liah san-dâm theo hầu. Ba vị đứng trước cửa dinh phía đường Saint-Dominique mà đợi chừng vài phút đồng hồ, cửa dinh mở hoát ra, thì ông quan nam đem lá cờ giữa dinh, chừng dần chúng đi ngan qua chốt thấy một lá cờ allemand cắm phất phơ ở trong dinh. Cờ ấy làm bằng lụa màu tím, hai góc có dạng rách chút đỉnh, kết tua vàng, giữa là cờ có hai soc trắng hình chữ thập giữa cờ thù hình chim phụng hoàng sắc đen.

Trong căn cờ cũng chạm hình chim phụng hoàng.

Khi bá tánh ngó thấy lá cờ ấy lần thứ nhứt, thì vô tay chúe khen cơ binh đã dật được lá cờ ấy.

Dân thành nghe tiếng đồn liền tràn đến dinh mà coi đồng qua làm cho lính tuần phải tới dẹp bớt kéo sanh chộn nhộn ngoài dảng sá các học trò ở trường gần dinh cũng ra theo thầy giáo mà coi binh kỵ allemand.

Bình langsa và allemand xáp chiến lần thứ nhứt tại Sainte-croix. — Bồn quan điện địch ra đây trận giặc đầu hết gây ra lúc khai chiến, trận này bình langsa lại đắc thắng.

Làng Sainte-croix là nơi có lập sở Thương-chánh đặng bắt đồ lậu chớ ngang qua ranh nước langsa. Bình allemand khởi sự tuần do thám thình nơi ấy là ngày 3 août 1914, số là một toán binh mã ki tiền phương allemand loan ranh Langsa rồi kể có một đạo binh ở tại thành Metz tiếp viện binh tiền phương ấy thẳng xông vô phía thành Nancy.

Có một vị phi công langsa đang lúc bay đi độ tình hình giặc, thấy giặc tới loạn ranh bên vọt và về báo tin cho quan cai cơ lính tuần do langsa hay. Văn các vị làm việc sở thương chánh này hiệp làm một cơ lính tuần do ở giữ ranh, hễ lúc có giặc thì mấy người ấy cầm súng ra khai trương nơi giặc.

Khi quan cai cơ máng tin giặc tới, liền tư tờ xin binh tiếp viện thì được ngay như lời xin. Quan ấy mới dạy đồ một giàn súng đồng nhỏ và súng bắn liên thình sẵn qua ranh, đặt nhằm một chỗ đất no rất là được thể cõ thủ. Còn cơ lính tuần do ở tại sở thương-chánh mã chờ giặc. Vừa khi giặc mới tới thì lính ấy liền xạ pháo vào giặc và đánh và đi lui dặng như giặc lại gần mấy đồn lũy langsa. Giặc cũng bắn lại đạn rớt như mưa, sau hết không thể chịu nổi súng langsa bắn thì nó chạy lui về, còn cơ lính langsa ra như giặc lại bên đồn bên chạy vào hiệp với lính núp trong đồn mà bắn ra Thình lình có một toán binh mã ki allemand chạy tới tiếp viện và rượt theo toán binh tuần do langsa Song lính tuần do langsa đã vô đồn hết rồi, và hiệp với lính đồn mà xạ đại-bác và súng liên thình vào giặc giết nó chết như phát cõ. Quan quân cai đạo binh mã ki allemand chiêu các quân còn sống, đặng sắp bay hàng ngũ lại xông qua tái chiến cùng lính langsa Quân mã ki allemand không dám xom tới bắt các súng đồng của langsa vì có 4 ngũ lính tập langsa nằm sắp dưới đất thủ phía trước và bắn vào giặc luôn, giặc chịu không thấu chạy lộn hàng ngũ, bình langsa bên giắt lưới lê vô súng lên quan rượt theo bắt đặng giặc ấy đem về cầm tù Còn một ít quân sót lại thoát khỏi thì danh ngựa sải về nhập với đại binh bên ranh nước allemande.

Ấy là trận chiến tranh trước hết tại nơi ranh langsa.

Nước Allemagne

Nội loạn. — Những người hành khách ở Berlin về tới thành Copenhagen kinh đô nước Hoalang (Hollande) hôm ngày 12 août thuật chuyện rằng tại thành Berlin có nội loạn không ngày nào ngớt; vì giá đồ hỏa thực tăng lên quá đến đôi trái cây, bánh mì, khoai, muối con nhà nghèo không mua nổi mà ăn.

Lính tuần đến đóng nhiều cửa tiệm và bắt chủ tiệm giam vào khám. Dân chúng không ai chịu đôi bạc giáv, các con buôn đôi trả tiền đồng hoặc vàng hoặc bạc mới bán đồ cho.

Sở lo việc bảo chương nhà nước ăn hành lệnh ban phép cho người thường dân hễ gặp ai đáng nghi là phản qua hoặc gian tế thì nã tróc tức thì.

Người Tageblait quê quán tại kinh đô Berlin trách cứ chánh-phủ làm quá tay.

Belgique

Cuộc vây thành Anvers. — Sở báo chương hồng-mao cho tin rằng quan Đô-thống thành Anvers dạy xạ quan thành ấy rao cho dân sự biết vì giặc sẽ xạ đại bác vào thành nên phải kíp sang nơi khác tị trú.

Quan Đô-thống lại nói đầu giặc bắn thành chừng nào cũng không thối chí, quyết sẽ ở mà địch thủ cùng thế mới thôi.

Angleterre

Cấm xuất cảng vũ lũng chiến. — Chánh-phủ cấm việc xuất cảng vũ lũng chiến vì sẽ dễ đánh mà làm áo cho quân lính ra trận mùa đông.

Autriche

Quan thủy bộ thương-thơ langsa rao cho các nước Đông-minh hay tại biển hồ Adriatique trong thủy phần nước Autriche có đặt trái phá.

CỤC-ĐÔNG (Extrême-Orient)

Giao châu. — Có tin giặc theo nước Nhứt-bồn tư rằng: quân thủy thủ allemand ở tàu hiệu Comoran II ngày đêm cứ xạ đại-bác ngang qua hải đạo nhứt-bồn.

Hội Hồng-thập-tự nhứt-bồn đình chớ sang giúp đạo binh Ngalatr nhiều quan thầy thuốc và điều-dưỡng-binh-nhơn cùng các thứ vật liệu cần dùng trong bịnh-viện.

Tin tại thành Tokyo cho hay rằng hôm ngày 28 septembre binh nhứt-bồn xạ đại bác vào hai cái đồn allemand, Có tàu trận hồng-mao trợ chiến/ngày ấy.

Tin tại Bắc kinh nói rằng binh nhứt-bồn chiếm đường xe lửa tại Sơn-dông giữa Nam-phủ và Weih sien và xin chánh-phủ chứng minh rằng việc chiếm cứ đường xe lửa ấy, là vì có quân allemand muốn dùng đến đường xe lửa đặng trợ chiến.

Có hai chiếc tàu trận nhứt-bồn đang khi vọt trái phá quân allemand thả ngoài cửa Giao-châu, bị đưng trái phá ấy một chiếc chìm, chiếc kia bu hại mã thối; hai bên xáp chiến gần ranh Giao-châu. Tàu trận allemand xạ đại-bác ra giặc phụ lực với súng trên đồn.

Tàu nhứt-bồn đánh chìm một chiếc contre-torpilleur allemand.

Mỗi nhà thơ giấy thép đều có nhận mua nhứt trình **Lục-tỉnh-tân-văn** giùm

Trung-quốc

Ngày kỷ-niệm Đức-giám-quốc
Trung-hoa.— Mới đây tại đình Đức-giám-quốc Viên-thế-Khải có mở cuộc làm lễ kỷ-niệm ngày giáp năm lãnh chức Giám-quốc, lễ này năm nay không được trọng thể, nhơn vì bên Âu-châu có giấy việc cang qua, làm cho rúng động cả hoạn cầu cho đến miền Trung-hoa cũng có sự phong trào. Bởi ấy Viên-thế-Khải. Ngài dạy số Tham-tán phải đình cuộc điều binh vì đang lúc các nước Âu-châu chiến tranh, tướng sĩ tử vong thây nằm lấp nội máu chảy thành sông, thì nước Trung-hoa phải bãi hết cuộc điệu võ đương oai se sua binh tĩnh vậy mới rạng gương đại-quốc.

Viên-thế-Khải cũng tạ các sứ thần ngoại quốc cùng lân bang khỏi đến viếng hoặc từ điển tin mừng ngai kéo sinh sự rộn ràng trong việc quốc-sự ở các nước ấy. Viên-thế-Khải đã bãi hết các lễ nhạc quen giữ xưa nay.

Nhưng vậy trong đình ngai cũng dọn đồ trận thiết ngự nga đẹp đẽ, dân chúng cũng hàng viên quan chức sắc ty văn ty võ đều đến bái mừng ngai, nhưng ngai chỉ ra khoản tiếp với những quan nội cat đại thần mà thôi.

ÂU-CHÂU CHIẾN KỶ

(Histoire de la guerre européenne)

(D'APRÈS LE COURRIER D'HAIPHONG)

V

Ngày 18 août.— Đức Giám-quốc Huê-kỳ tên Wilson ra hiệu dụ cho dân bốn xứ phải giữ trung lập, không nên cãi lầy nhau về chuyện giặc Âu-châu.

Đức Giáo-hoàng đau nặng. Ngài nằm dưỡng bệnh tại đền Vatican, không dậy nổi.

(1) Coi lại Lục-tính-tân-văn số 339 và số 345, 346, 347.

Binh langsa đến đóng trước mặt thành Strasbourg. Quân allemand tràn vào miệt thành Anvers.

Họ đồn binh Ngalatur loan sáu chỗ nơi ranh nước Allemagne ở hướng đông, đức Hoàng đế Russie ra thân chinh mà đốc suất tam quân. Bên Huê-kỳ giá hàng hóa tăng lên cao.

Sở lo việc Báo-chương tại Londres nói cuộc điều bát linh Hồng-mao lên đất Langsa đều được như lệ binh yên, đã không hề trễ, lại không tổn một mạng sanh linh nào.

Ông Lord Kitchener là quan binh bộ thượng thư Hồng-mao gói lời cảm ơn các báo chương bốn xứ vì giữ kín các tin tức về việc điều binh qua nước Langsa.

Có tin cho hay rằng quân Serbie đánh lui quân autrichiens gần tỉnh Shabatz xa kinh đô Belgrade (nước Serbie; 80 ngàn thước, làm cho ba cơ binh autrichiens phải tán loạn và thâu được 11 vị súng đồng cùng nhiều vật liệu và thuốc đạn.

Lại có tin bên đô thành Paris nói ông đồng cung allemand quân suất cơ binh mã-kị thứ nhất về đạo binh ngự-lâm đã bị thương tích và điệu về nhà thương thành Aix-la chapelle (thành lớn ở hướng tây nước Allemagne kề ranh nước Belgique) Hoàng-đế allemand có đến thăm đồng cung.

Binh langsa cử tấn qua hai tỉnh Alsace và Lorraine đi xa được 20 ngàn thước vừa tới thành Belfort; nhưt là cánh binh kéo qua phía thành Strasbourg đi rất mau. Binh allemand đi ba ngày núp theo hào lũy xây mà trốn đạ bên quân belges bản tới.

Kinh đô Belgique là thành Bruxelles đã dời về thành Anvers vì quân mã-kị allemand tấn qua còn 30 ngàn thước thì tới kinh đô. Tả-quân allemand đang dung ruổi tới đồn Waterloo (bên nước Belgique).

Chánh phủ Belgique dạy các vị báo-chương lia khỏi nước.

Binh Langsa đại thắng ở miền Alsace và tấn qua còn 30 ngàn thước nữa thì tới thành Strasbourg.

Có tin đồn huyền rằng quan sứ thần allemand tại Bắc-kinh đang

thương thuyết với Chánh-phủ Trung-hoa về sự trả đất Giao châu. Các báo-chương Tào quả quyết rằng nước Allemagne có làm giặc rồi mới chịu trả đất ấy.

Quan trấn đất Giao-châu dạy dân Nhứt-bồn phải lui gót nội trong 24 giờ đồng hồ.

Hải đạo Nhứt-bồn đang dậu ngoài bến Lungkao là nơi đã định độ binh lên bờ.

Ngày 19 août.— Quân Serbes được thắng thượng, bên quân Autriche mất hết 1 muôn rưỡi mạng. Quân belges và allemand đang hỗn chiến. Dân sự khắp nơi phải tị trú vào trong thành Tirlemont.

Các quan đại-thần nước Grèce và nước Turquie hội nhau tại thành Bukarest luận bàn về tình cảnh Âu-châu.

Bên thành Rome gởi tin rằng tỉnh Bosnie Herzégovine giẫy lên làm phản với nước Autriche. Tin tại thành Berlin kinh đô nước Allemagne cũng nói rằng binh allemand bèn miệt Alsace phải thối bộ, song có binh khác đã chiếm các đồn lũy thành Liège rồi. Thành Sarrebourg về tay binh langsa chiếm cứ, thành Strasbourg đang giữ bị để hỗn chiến với binh langsa.

Ngày 20 août.— Có tin thành Rome nói phần đông trong các quan bộ nước Italie đánh chết trợ chiến với các nước đồng-minh.

Tam quân allemand chiếm được thành Louvain xa kinh đô Bruxelles 50 ngàn thước. Có tin tiếp nói kinh thành Bruxelles cũng bị giặc hãm rồi. Lại có một cánh binh allemand kéo tới bờ vây thành Namur xa kinh thành 70 ngàn thước.

Binh Langsa loan ranh allemand và tấn tới gần thành Metz.

Binh Allemand kéo qua đất Pologne ở ranh Ngalatur mà ngăn giặc.

Chánh phủ allemand dạy gọi quân lưu-hậu lần thứ ba.

Binh Ngalatur đánh đuổi quân Autrichiens chạy về Volhynia.

Binh Russes lại chiếm được tỉnh Gumbinnen bên hướng đông nước Allemand xa chỗ Koenigsberg là nơi

nói đầu giặc bản thành
đang thổi chi, quyết sẽ ở
tế mới thôi.

long chiến. — Chánh-
đàng ni long chiến vì sẽ
cho quân lính ra trận

ong-thờ langsa rao cho
nh hay tại biên hồ
ủy phân nước Autriche

Extrême-Orient

Có tin giầy thép
từ rằng : quân thủy
âu hiệu Comoran II
đại-bạc ngang qua

ừ nhứt-bồn định
binh Ngalatur nhiều
ốc và điệu-dương-
các thứ vật liệu cần
viên.

Tokyo cho hay rằng
septembre binh nhứt-
áo hai cái đồn alle-
trần hồng-mao tro

kinh nói rằng binh
đường xe lửa tại
Nam-phủ và Wehsien
bù chứng minh rằng
đường xe lửa ấy, là vì
đ muốn dùng đến
đang trợ chiến.

đ tàu trận nhứt-bồn
đi phá quân allemand
iao-châu, bị đụng trái
c chim, chiếc kia bu
đ bên xáp chiến gần
đ Tàu trận allemand
đac phụ lực với súng

đ đánh chìm một chiếc
ừ allemand.

n-văn giùm

Mỗi nhà thơ giầy thép đều có nhận mua nhứt trình Lục-tính-tân-văn giùm

có xây-dồn đắp lũy rất vững chắc là 150 ngàn thước. Chiếm được thành này cũng nên kể là như thắng một trận cả thế. Thâu được 12 vị đại-bác, và cả trăm phủ-lô (tù).

Quân Allemand tới giáp đường xe lửa đi từ Dinant đến Neuf-Château, rồi trải qua sông Meuse nơi thàn giữa thành Liège và thành Namur, tướng sĩ đông-vô số, tiền quân đi tới rạch Dyle.

Ngày 21 août. — Quân allemand mấy ngày rày lại siêng xáp chiến với binh đồng minh, còn binh đồng minh thì lui lại phía thành Anvers mà cự thủ với giặc hết sức.

Binh langsa coi voi đặc chiến tại thành Mulhouse. Những dân Huê-kỳ ngụ trong các xứ đồng-minh trách móc chánh-phủ Huê-kỳ không liệu phương mà chở họ về bản quốc lập tức.

Binh allemand không đánh trận nào mà chiếm được kinh đô Bruxelles nhằm ngày thứ năm.

Binh belges lui về thành Anvers. binh langsa trở về ranh ở hướng Nam nước Belgique. Binh allemand cứ do theo bờ sông Meuse mà trực chỉ tỉnh Andenne. Hải đạo allemande xạ pháo vào cửa Kreuladt-Viborg và Reval.

(Sau sẽ tiếp theo)

CÔNG VĂN LƯỢC LỤC

(Actes officiels)

公文略録

TỔNG-THỐNG TOÀN-QUYỀN CHÁNH PHỦ

(Actes du Gouvernement général)

全權政府

Quan phó Toàn-quyền Đông-dương thưởng thọ ngũ đẳng bội tinh.

Chiếu theo chỉ dụ đề ngày 20 octobre 1911 định quyền quan Toàn-quyền và sửa việc chánh-trị cùng việc tài-chánh Đông-dương.

Chiếu theo châu-trị bên bộ ngày 20 juin 1911.

Chiếu theo chỉ dụ ngày 22 août 1914 định ban hành trong các thuộc địa và các xứ bảo hộ thuộc về quyền quan Thuộc-địa-bộ-thương-thơ những điều luật đề ngày mồng

5 août 1914 phạt những báo chương không hay giữ sự kín trong con giặc già

LỜI NGŨI

Khoản một. — Định ban hành tại Đông-dương chỉ dụ đề ngày 22 août 1914 lập ra cho các thuộc địa và các xứ bảo-hộ từng quyền quan Thuộc-địa-bộ-thương-thơ những điều luật đề ngày mồng 5 août 1914 phạt những báo chương không giữ mật tin trong lúc giặc già.

Hanoi, 30 Septembre 1914.

VAN VOLLENHOVEN.

Chỉ dụ như vầy :

Đức giám-quốc công hòa-dân-quốc Langsa.

Chiếu theo khoản thứ 8 và 18 điều luật của Thương-nghi-viện đề ngày mồng 3 mai 1854.

Chiếu theo điều luật đề ngày mồng 5 août 1914 phạt những báo chương không giữ mật tin trong lúc có giặc.

Y theo sở quan thuộc địa bộ thương-thơ, Ha chỉ :

Khoản thứ nhất. — Phải ban hành trong các thuộc địa langsa và các xứ bảo hộ từng quyền quan thuộc địa bộ thương-thơ điều lệ đề ngày mồng 5 août 1914 phạt những báo chương không giữ mật tin trong con giặc già.

Khoản thứ 2. — Quan Thuộc địa-bộ-thương-thơ sẽ lo ban hành vào công văn bên Pháp-địa và cũng sẽ in vào các công văn báo thuộc-địa bộ thương-thơ.

Làm tại Paris, ngày 22 août 1914.

R. POINCARÉ.

Vương lịnh Đức giám-quốc công-hòa-dân-quốc.

Quan Thuộc-địa-bộ-thương-thơ.

RAYNAUD.

Điều luật

Thương nghị viện và hạ nghị viện đồng ưng.

Đức Giám-quốc công hòa dân quốc langsa ban hành điều luật sau đây :

Khoản thứ nhất. — Cấm các báo chương dùng những phương thế đã trưng ra trong khoản thứ 23 điều luật về các báo chương đề ngày 29 juillet 1881 mà ẩn hành những tin lạ, không phải là bởi Chánh-phủ truyền tin cho về việc động binh việc điệu bắt binh quân, chở chuyên vật liệu, tổ số tướng sĩ, sắp đặt binh cơ, hạng binh nào ở đâu, phân ra mấy ngũ, hay là số binh đã hồi gia, hơn số kẻ bị thương tích tử vong, bị bắt cầm tù,

cuộc xây đồn đắp lũy, cự thủ với giặc tình cảnh khi giới, vật liệu lương thảo, việc điều dưỡng binh quân gia quan tấn trước, đổi chỗ trong hàng-trưởng-quân, sắp binh, đóng ngụ nơi mô, binh gia cơ ngũ bộ và thủy vận động thế nào, nói tắt một lời, cấm rao những tin tức về chuyện vận động binh lính, cũng là việc sử thần vạn quốc thương thuyết mà làm cho bên kẻ thù, hay là làm cho náo động nhân tâm binh lính cùng người lê dân.

Khoản thứ 2. — Nếu ai vi phạm các điều cấm ngăn trong khoản trước này, thì phải bị phạt tù từ 1 năm đến 5 năm, và phạt tiền từ 1 ngàn quan cho đến 5 ngàn quan.

Khoản thứ 3. — Về việc đem vào nước Langsa những báo chương ngoại quốc, hoặc ban cho dân sự những báo chương sách vở, các thứ ảnh tượng về chuyện giặc đã in ở ngoại quốc, thì có quan lại-bộ thương-thơ sẽ lo ban hành chỉ dụ cấm đoán về sự ấy. Ai vi phạm lỗi cấm này thì bị phạt tù, từ 3 tháng đến 1 năm, và tiền phạt từ 1 trăm đến 1000 quan.

Khoản thứ 4. — Phải dùng khoản 463 luật binh mà thi hành các điều đã biên ra trong luật mới này.

Khoản thứ 5. — Khi có chỉ dụ mới đức Giám-quốc Langsa ra mà bãi điều luật mới này ngày sau, khi mãn chiến, thì mật luật không còn phải buộc ai nữa.

Điều luật này đã có Thương-nghi-viện và Hạ-nghi-viện bàn nghị và đồng ưng, nên phải kể là thật luật như dân phải vưng giữ.

Làm tại Paris, ngày mồng 5 août 1914.

R. POINCARÉ.

Vương lịnh Đức-giám-quốc

Quan Binh-bộ-thương-thơ.

MESSIMY.

Quan Lại-bộ-thương-thơ.

MALVY.

Tại nhà in ông F.-H. SCHNEIDER
7, Boulevard Norodom. — SAIGON

KIM-VÂN-KIỀU, ông P. Trương Vĩnh Kỳ
in lại rồi

Không hình 1500 | Có hình 2500 | Tiền gởi 0510

Mỗi nhà thơ giấy thếp đều có nhận mua nhật trình Lục-tính-tân-văn giùm

XÉT TẬT MÌNH

La connaissance de soi-même

*Tout dire, pour tout connaître,
pour tout guérir.*

*(E. Zola de Dr. Pascal)
Nói hết, để biết hết, để chữa hết.*

Bồn quán ẩn hành ra bài luận này mục đề là « **xét tật mình** » không phải là có ý bươi móc ra sự xấu người mình cho thiên hạ chê cười, song là cho đấng chữa đã mọi tật nó hay vương vẫn bên ta.

Ấy vậy khản-quan hãy đọc lần lần bài này rồi mới tưởng có ích cũng không trong việc cải tà qui chánh.

Nếu khản-quan chưa đọc hết mà vội trách thì sinh ra sự lầm lạc lắm đó.

Có một ông danh sĩ langsa nói rằng:

Trong hơn loại đời nào vẫn cũng có bấy nhiêu cái điên cuồng, cũng có bấy nhiêu cái đại đột dặng mà làm như của vật dụng thường ngày, cái điên cuồng và đại đột ấy tỷ như cái tiền vốn để cho vay lấy lời, vốn để đó mà lời lấy trước, hoặc tiêu việc này, xài việc khác cũng vẫn lấy tiền lời đó ra mà dùng, mà tiền vốn vẫn không hao mòn đi chút nào.

Thì đầu bên Âu-châu cũng vậy, bên A-châu ta cũng vậy, cái đại-đột của người ta cũng không có kém gì nhau.

Cái văn-minh Âu châu cao hơn ta, là vì người Âu-châu cũng có bấy nhiêu đại, nhưng mà nhiều người biết đại, mà cách xét lại sự đại của họ là sâu sắc vô cùng.

Người ngu, đồ sách tiên-thuyết tẩy ra coi, thấy bày tỏ ra các tật kín của muốn việc con người ta hằng ngày làm ra, thì mới cười. Còn người trí thì chịu ngay. Âu châu học cao về cái cách truy tìm cho hết cả những sự bí mật nhơn tâm ấy.

Có suy xét như thế thì cái nguôn thiện ác của người ta nó rành rành ra đó, người ta có xem thấy cái gốc

rễ mọi việc của mình, thì ăn ở trên đời này mới theo được chính-đạo.

Vì nếu cứ khuyển người đừng làm cái này, nên làm điều kia; mà không xét cho ra rằng làm cái này, điều kia là vì có gì, thì sách dạy luân lý vẫn cứ uổng mãi, vì đều thiên đều ác, đều hay đều dở, ai cũng phân được, nhưng mà lúc cái tật kín ngầm ở trong nó xui làm quấy thì dù cái phải ở ngay một bên tay, làm quấy cũng hoàn làm quấy.

Cho nên chính luân-ly, là cách dạy người ta biết gốc rễ đều ác, để mà lánh những thể phải làm ác; biết căn cội đều thiện, để mà gây nên đều thiện, chớ không phải là sách dạy nên bỏ ác theo thiện, là dạy bày, uổng công người dạy, lại trái ý kẻ nghe.

Vậy thì đạo tu-thân ngày nay cốt ở việc xét mình. Như người có bệnh, muốn chữa khỏi phải biết mình có bệnh chi, mà bệnh-căn ở đâu, thì uống thuốc mới công hiệu. Chớ có bệnh mà lại cứ chuyên học một câu: Nền mạnh khỏe đừng nên đau, thì học mà làm gì.

Bởi thế, Bồn-quán trộm nghĩ rằng: dân An-nam ta ngày nay muốn chóng theo được đầu văn-minh, trước hết phải xét học cho kỹ xem mình có những thói xấu gì, căn nguyên bởi đâu mà ra, để mà đầu tiên hãy cố mà từ bỏ cái tệ đi trước, nhiên hậu mới học cái khôn sau, chớ muốn học văn-minh Âu-châu, mà thói hủ vẫn còn giữ, thì e rằng đã chẳng học được điều hay, vì điều hay mới, với mấy thói hủ xưa không dung được nhau, mà lại còn chỉ chép được, cái bề xấu văn-minh mà thôi.

Nước Nam ta ngày nay học mới chưa có chút nào, thì dễ khiến hơn là những trình độ dở-dang của mấy nước lân-cận, văn-minh cũ có mấy điều hay dirt bỏ đi mất rồi, mà văn-minh mới thì chưa chép được điều gì thiệt hay thiệt ích.

Tuy vậy tánh người An nam được một điều nghĩ chín lắm. May ra có phần khôn hơn người. Học văn-minh là việc học phải có duyệt lịch, chớ

chàng phải thấy làm sao cáo làm vậy. Vậy là định nói ra cái xấu mình, mà trước hết hãy tự khen đã. Nghĩa là để đồng bào ta đỡ ngọt nhau, trước khi soi bói cái tệ.

Nước An-nam ta ngày nay sánh với Nhà-nước Langsa, tự hồ như người đau với ông thầy thuốc. Muốn thầy chữa bệnh cho khỏi thì phải kể cho thầy biết bệnh nào mình thế nào.

Thuốc văn-minh uống làm, công phạt lại tệ hơn thuốc bệnh.

Ta chớ nên làm như người bệnh hiểm nặng, mà cứ thẹn thò đành chết còn hơn phải đỡ nơi trong thương cho thầy xem.

Các tật xấu của ta hết thầy chỉ có một cái căn, là cái cách đoàn-thể, cách lập hương-thôn, sinh ra một cách giáo-giục riêng, làm cho người ta lớn lên, hội một cái ý thức-buộc về thân làm người, về xã-hội.

Đoàn-thể của ta nên để vậy hay là nên đổi cái gốc nó đi, thì điều ấy Bồn-quán lấy làm quan hệ lắm, không phải một người dám đem tư-trởng riêng của mình, mà bâu làm phương tuyệt-điều.

Trong cách đoàn thể ta, có nhiều điều tệ, nhưng mà lại có cách tiện cho việc chánh-trị vô cùng, làm cho chánh-phủ nào cũng phải nghĩ sâu xa, rồi mới dám bề tay mà đụng đến.

Bồn-quán tưởng chỉ nên tỏ ra cho Nhà-nước biết hết những các tục hủ thói tệ, do lối đoàn thể ta mà sanh ra, làm nên một cái thành cao hào sâu ngàn đôn không cho văn minh Âu-châu lọt vào được óc dân ta.

Bồn-quán mong rằng khi Nhà nước sẽ rõ hết những tình tệ ấy, mà dân An-nam ta cũng tự hiểu thì lòng dân cũng hiệp với ý Nhà-nước mà cải lương, mới thực được công hiệu.

Vì bằng Nhà-nước lòng thực muốn sửa đổi cho ta khá, mà dân ta lại cứ kêu khừ cho những tệ hủ của mình làm đầy hay, Nhà-nước có bỏ đi, mình đã chẳng biết ơn, lại còn cho làm ức hiếp, thì sao cho việc Duy-tân chóng hợp được.

Mỗi nhà thơ giấy thép đều có nhận mua nhựt trình **Lục-tính-tân-văn-giùm**

F. E. SCHNEIDER
SAIGON
Số 3500 | Tiền gọi 0510

án giùm

Sau này Bồn-quán xin mỗi lần tỏ một việc hủ bại của mình ra, mỗi điều Bồn-quán xin cứu cho ra cái gốc rễ bởi đâu.

Rồi các quan xem báo sẽ biết rằng chẳng phải là bươi xấu ta cho người cười đầu, tự biết đại ấy là đã giơ chân bước vào đường văn-minh đó.

L. T. T. V.

Vạn Quốc Công Pháp

(Droit International)

KHOẢN THỨ II

NÓI VỀ QUÂN ĐI TRÌNH THẨM

Điều thứ 29. — Người nào có tài riêng mà dám dò la vào nơi chiến địa bên ranh địch thủ, đặng mà mách tin bí mật của giặc cho nước mình thì không gọi là quân trình thám.

Bởi ấy quân lính bên này, mà không cải trang giả dạng gì, mà qua bên chiến địa của địch quốc, có ý trộm nghe tin tức thì cũng không gọi là trình thám được.

Người nào thuộc về đám võ biên, hoặc thường dân mà lãnh trách nhiệm truyền rao giây thép cho quân mình hay là của địch quốc, thì cũng không gọi được là trình thám.

Những thợ đi ballon đi dò tin tức, đặng báo cho nước mình hay nước nào khác, thì cũng không gọi được là trình thám.

Điều thứ 30. — Những quân trình thám bị bắt có quả tang chánh phạm thì bên địch quốc muốn phạt, phải cho có bằng cứ mới được.

Điều thứ 31. — Những quân trình thám khi nhập về bên cơ mà sau bị bên địch quốc bắt được, thì bên địch quốc phải xử những người ấy theo một luật như quân phù lữ và không phép bắt tội chi về sự làm trình thám mấy lần trước.

KHOẢN THỨ III

Luận về các ông nghị-sự

Điều thứ 32. — Người nghị-sự là người được chọn ở trong hai nước đánh nhau để nhóm mà bàn luận. Các ông ấy khi ra mắt nhau phải cầm cờ trắng. Không ai được phép

hại đến các người ấy, và những vật liệu cùng các người, tùy từng.

Điều thứ 33. — Trông giặc muốn rước lấy những kẻ ấy hay là không cũng tùy ý muốn.

Lại cũng có quyền ngăn trở kéo các người ấy nghe được mật tin về binh tình của mình.

Trông giặc cũng được phép giam các người ấy lại nước mình mỗi khi làm lỗi.

Điều thứ 34. — Kẻ lãnh chức nghị-sự khi nào bị bắt được quả tang là kẻ nội công thì mất quyền phân tửc thì.

KHOẢN THỨ IV

Lai hàng

Điều thứ 35. — Mỗi khi hai bên lập tờ lai hàng thì phải chiếu quân luật về sự giữ danh dự cho nhau.

(Còn nữa)

NÔNG VỤ TÙNG ĐÀM

(Cultes Agricoles)

I — Về thảo mộc (La Botanique)

(Tiếp theo)

Nói về nhánh cây

Khi mình gieo hạt xuống đất ăm, thì ít lâu thấy ở dưới đất lộ lên một phần nhỏ mềm mềm giống như rễ một đám ra, ấy là hạt đâm ra nhánh thứ nhứt, rồi ít bữa nhánh ấy sanh ra lá non. Nhánh thứ nhứt này nhiều khi yếu quá, không đứng vững đặng một mình, vì thế lá đâm ra nhiều thì mình cây nặng quá mà phải bỏ trệt đất như giầy đưa hầu, giầy khoai lang vãn vãn, những thứ cây như vậy thường có rễ đâm ra theo nhánh cây tục gọi là *cây bò* (plantes rampantes).

Còn có thứ cây khác lại mọc chỗ mà đưa dặng lên thẳng tục gọi là *cây leo* (plante grimpante) như các thứ đậu.

Lá cây, là cây phân ra làm nhiều thứ, thứ thì hình giống cái muỗng như lá sen, thứ thì có bẹ dài như lá chuối, thứ khác suôn được như lưỡi gươm, có thứ lại chẻ rẻ từng khía, có thứ thành ra gai như xương rồng v. v..

Nói về hoa. — Hoa thường ở trong đầu nhánh non đâm ra. Hoa cũng có nhiều thứ như lá, có thứ ở chiết một mình có thứ đậu chùm với nhau.

Nói về nhụy đực. — Những nhụy đực là những túi đựng một thứ bột thường màu vàng tục gọi là phấn.

Thức rượu **LE DUBONNET** này thiệt là ngon, nội tửu rượu của chủ tôi, không có thứ nào bì kịp!

Mỗi nhà thơ giầy thép đều có nhận mua nhứt trình Lục-tính-tân-văn giùm

va những vật
tùng.

g giặc muốn
hay là không

ngân trở kéo
mặt tin về

phép giam
mình mỗi khi

nh chức nghi-
quả tang là
uyên phân tửc

IV

khí hai bên lập
chiếu quán luật
no nhau.

(Còn nữa)

ĐÀM

La Botanique

nh cây

ống đất ẩm, thì ít
lên một phần nhỏ
mới đâm ra, ấy là hột
t, rồi ít bữa nhánh
sinh như nhứt này
ống đứng vững đặng
n ra nhiều thì mình
bò trên đất như giầy
ống xan xan, những
ng có rễ đâm ra theo
ấy bộ plantes ram-

lai mươn chỗ ma
tục gọi là cây leo
ar các thứ đậu.

ra làm nhiều thứ,
i muống như là sen,
r là chuối, thứ khác
grom, có thứ lại chẻ
tr thành ra gai như

thường ở trong đầu
Hoa cũng có nhiều thứ
tiết một mình có thứ

Những nhụy đực là
thứ hột thường màu
n.

-vân giùm

Khi nào hoa chín thì bao ấy nứt ra và
phần rớt ra ngoài.

Nhụy cái. — Ở giữa cái nhị có một cái
t đứng giống đũa kết thành hột, thì có
thông lên một cái ống, vậy cái túi đó thì
kêu là trái non, còn hột ở trong đó thì kêu
là hột non. Cái ống ấy quen kêu là cái cốt
nhị cái.

Trái cây. — Trong trái cây hột còn
non có những chất vật nào thì khi lớn già
cũng giữ một chất vật ấy không đổi.

Hột giống. — Muốn cho được một hột
tốt thì phải lật hột đã già rồi hoặc đã chín
thiệt rồi. Vậy hột trái chín thì hột cũng
chín một lượt, nhưng mà không có vậy
luôn, có khi trái chín trước hột chín sau,
có khi hột lại chín trước trái.

Khi mình lật hột rồi thì phải giữ kĩ
lưỡng cho nó còn sức mà mọc lại.

Ấy là những phần ngoài cây, hồn-quán
nói lược qua vậy, vì có đều không cần gi
lắm.

II — Nói về bệnh cây

(De la pathologie végétale)

Cây bệnh thì hình tích nó ra khác
thường.

Vậy có hai thứ bệnh: 1° những bệnh
nó làm cho cây biến sắc rồi chết.
bệnh này sinh ra bởi thiếu phân, bị
những cây độc hay mọc theo cây. 2°
là những bệnh sinh ra bởi mình cây,
nã sanh ra thứ mốc meo độc địa
hay là mọc nấm độc, hoặc có tật,
làm cho cây ra eo uột không vượt
lên cao và tốt tươi được.

3° bởi đất xấu: 4° bởi khí trời
không hợp với cây: như ánh sáng,
khí độc, nắng; 5° cây bị chặt phá. 6°
bởi những dây mọc hay là đeo theo
cây ấy (Parasites) 7° bởi những
con trùng độc theo mình cây hay là
trú đục trong cây.

(sau sẽ liếp theo)

LỜI CẢM KÍP

Từ nay về sau, vị nào mất nhứt
trình, nội trong mười ngày phải
cho bồn-quán hay thì sẽ thưởng
cho.

Nếu quá hạn ấy thì bồn-quán
không tuân. Ấy là lẽ công, vì có
nhiều vị nói mất những số báo
đã in một hai tháng trước.

AI TÍN

(Necrologie)

Hội cứu giúp nhau trong hàng giáo chức Nam-kỳ

Kính,

lời báo tang cho anh em trong hội
đặng hay rằng bất hạnh đã mất hai
người đồng hội, là:

Thầy HUYỀN-THIỆN-HỘ

Chánh Giáo-tập hạng nhất tỉnh Châu-
đốc, đã từ trần tại Gò công, ngày 18
octobre năm nay;

Thầy CAO-VĂN-LÂM

Giáo-tập hậu bổ hạng nhì, tạ thế tại
Mỹ tho, ngày 17 octobre năm 1914.

Tuần y điều lệ bồn hội và xét vi
hai thầy bình tố cư xử rất mực trung
thành cùng hội, cho nên ty Quản-ly
chuẩn cấp cho gia quyến mỗi thầy 50
nguyên bạc tư trợ, ngoài phần thối
hườn về tiền người khuất mặt đã
đóng góp đến ngày nay (nhưng phải
trích lưu cho hội 30 phần trăm, y
theo điều lệ).

Hội lại kính xin gia quyến hai thầy
nhận chút lòng thành cảm động xót
thương

Quản-ly ty cần dẫn.

TRÍCH CẨM TẬP BIÊN

(Melanges littéraires et Scientifiques)

KIM-VÂN-KIỀU TÂN GIẢI

(Chàng rắng: Gắn bó một lời,
(Bồng không cả nước chìm trôi lơ nhau.
Xót người lưu lạc bấy lâu,
(Trông thì thoát nặng những đau đớn nhiều.
(Cùng nhau sánh tử đã liêu,
(Gặp nhau còn thiếu bấy nhiêu la tỉnh.
(Vườn xuân tơ liễu còn xanh,
(Nghĩ rằng chưa thoát khỏi vành ai ăn.
(Gương trong chẳng chút bụi trần,
(Một lời quyết hẳn muốn phân kinh thềm.
(Bấy lâu đây biên mô kim,
(Là nhiều vàng đá, phải tìm trang hoa.
(Ai ngờ lại hiệp một nhà,
(Lựa là chân gái mới ra sắt cầm?
(Nghe lời sửa áo cài trâm,
(Khẩu đầu lạy tạ cao thâm ngàn trung.

1580 (Thân tàn gạn đục khoi trong,
1581 (Là nhờ quân tử khác lòng người ta.
1582 (Mây lời tâm phúc ruột rà,
1583 (Trương tri nhường ấy mới là tương tri.
1584 (Chớ che ràng buộc thiếu gì,
1585 (Tram nam danh tiết cũng vì đêm nay.
1586 (Thoát thôi tay lại cầm tay,
1587 (Càng yêu vì nét càng say vì tình.
1588 (Thêm sấp giá, nổi lương binh,
1589 (Càng nhau lại chuốc chén quỳnh giao hoan.
1590 (Tinh xưa lại láng khôn hiền,
1591 (Thung dung lại hỏi ngón đờn ngày xưa.

(1578) Kim-trọng trả lời rằng: Nè!
Nghĩa là trước sau chót đã gần, vô
một lời, đầu cho đá mòn sông cạn,
vật đổi sao dời, thì tử sanh cũng
phải giữ lấy lời từ sanh, chớ có phải
ngẫu nhi gặp nhau, như chim trời
cả nước, mà nàng phải nghĩ xa chi
vậy.

(1579) Ta vẫn là một giống da tình,
nàng thiệt nên một người bạc mạng,
xót thay nàng vì thân mà phải lưu
lạc nơi tha hương khách địa, trong
bấy nhiêu năm, vì trước đã nặng lời
thề thoát, nên sau càng đau nỗi biệt
ly.

(1580) Đã cùng nhau sanh tử, cũng
liều, lưu ly cũng vậy, chớ có phải
như những người sớm đảo tối mặt
hay sao? Nay tình có mà dạng gương
bề lại lạnh, đặng nổi lời son mình
hải thệ, chỉ thiếu có bấy nhiêu, ẽo
là nghĩa tình xưa chút đĩnh.

(1581) Mả nàng nay, tuổi tuy đưng
bóng, người vẫn còn xuân, đầu răng
muốn ra ngoài đào-chú, quyết lộn
vòng phu phu cho cam sao được hơi
nàng?

(1582) Nàng nay như gương dầu tu
mà không vờng bụi, sen trái lùm
như vẫn còn hương, ta đã nói một
lời, ai không thương trọn kiếp, mà
nàng phải dẫn đo chi cho phiền.

(1583) Bấy lâu nay, người một nơi
bởi một nơi, mệnh mỏng như mo
kim đây biên Thái-bình-dương, còn
biết kiếp nào cho thấy, nhưng đào
lạnh lời vàng đá, nên cũng cố phải
kiếm trăng hoa.

(1584) Có dè đầu xuân lan thu cúc,
lại hiệp một nhà, đồng liễu tây đông,
không chia đôi ngã, thì phải liệu mà

Mỗi nhà thơ giấy thép đều có nhận mua nhứt trình Lục-tinh-tân-vân giùm

kết chỉ xe to, cho kịp thì niên thiếu, chỗ có cần chi đi cùng xe, ngồi cùng chiếu đình nhau như vợ chồng con sam, mới là nghĩa sắt cầm hảo hiệp hay sao?

(1585) Tùy-kiều nghe Kim-trọng phân giải trong bấy nhiêu lời, rất là mừng phân thêm nể thêm vi, nên vội vàng sửa áo cài trâm, khâu đầu ta tấc lòng bác ái, như biển ngàn trung.

(1586) Thân thiếp thiết đã như một cánh bông tàn, mà nhờ đặng khơi trong gan đục, là cũng vì quản tử biệt hữu sở kiến, không phải như bọn ngu phu ngu phụ mà rằng.

(1587) Đó, những lời như vậy, mới thiết là can cách chỉ ngôn, tương tri vậy mới là tương tri, chớ khư khư chấp nhứt, chẳng té ra tri nhứt vị tri kỳ nhị lắm ru.

(1588) Cõi thiếu chi lời chớ che ràng buộc cho nhau, nên cái danh tiết trăm năm, cũng nhờ về có một đêm nay mà thôi.

(1589) Đoạn hai người tình tự với nhau rồi, thì lại tay cầm tay, mặt nhìn mặt, càng yêu vì nét lắm, lại càng say vì tình nhiều.

(1590) Sáp hầu tàn lại nổi, hương gần lại thêm, dặng cùng nhau chước chén giao hoan, ngắm câu gia lão, cho thỏa lòng rầy rức mai ao, trong mười lăm năm trời.

(1591) Đó hai người tình tương thân tương ái như sông Huỳnh-hà nước xô ngàn dặm, còn ai mà ngăn bờ cho được, đang khi phong thanh nguyệt bạch anh ta mới bảo chị Kiều gảy ít bản đờn ngày trước nghe chơi.

(Sau sẽ tiếp theo)
Lê-Đức.

NAM NỮ HÔN NHƠN VỆ SANH

(Hygiène du Mariage) tiếp theo

男女婚姻衛生

Lược về cách vệ sanh của người mẹ, dạng lấy sữa cho con bú

Một ngày một đêm, 24 giờ, sữa người mẹ cho con bú, hao ước một lít, thì phải lấy đồ chi bổ dưỡng cho ngang với phần sữa hao đó, thì sữa

hằng đủ luôn, nếu không thì không những yếu người mẹ, và lại hại đứa con.

Vậy đây thuật đồ ăn uống của người mẹ, và cách vệ sanh.

Đồ ăn trừ cơm chí ngoại, thì còn có thịt, cá, hột gà, sữa bò các vị bổ, nhưng phải đổi thức ăn luôn, không nên ăn trọn mãi một vật, thì không dặng tư bổ cho lắm. Nước uống phải uống nước nóng, vì nó hay giúp cho ăn uống tiêu hóa, rửa sạch đờ độc, và thêm nhiều nước sữa nữa. Còn như rau hay cà-phê cũng sữa bò cũng nên dùng luôn, ngoài nữa đều phải cứ cả.

Ăn uống đã dặng vệ sanh rồi, nên phải vận động thân thể và tâm giới luôn. Khi làm bổn cách sau một hai tuần lễ, thường phải làm những việc nhẹ ở trong nhà, bao giờ thân thể bình phục như cũ, sẽ làm công chuyện như hằng ngày, có rảnh phải ra đi lại ngoài cửa, để lấp cái không khí mới, cho lần khi bực giục trong mình, rất cứ không được hồn giận, và vui cười thái quá.

Sữa người mẹ cho con bú, tuy là có bổ dưỡng, nhưng cũng có ít đều có hại, thì nên phải cứ, không được cho con bú nay lược kể ra sau đây.

1 - Chưa tới 18 tuổi mà có con, thì không nên lấy sữa người mẹ cho con bú, vì chất tư dưỡng rất là bạc nhược. Nếu không cần thận, không những lại sự mạnh của đứa con, và thêm bệnh cho người mẹ.

2 - Có bệnh lao mà sanh con, cũng không nên cho (con bú, sợ truyền nhiễm bệnh đó cho đứa con.

3 - Dầu không có bệnh lao, phạm bệnh gì hay truyền nhiễm, hoặc bệnh của ông cha truyền lại, cũng không nên cho con bú như bệnh diên bệnh đình độc và các bệnh khác. Hay là vú người mẹ có bệnh nóng, hoặc mọc mụn, cũng đều phải cứ.

4 - Sữa có ít, cũng không nên cho con bú.

5 - Khi sanh đẻ rồi, mà nguyệt kinh mới thông, cũng không nên cho con bú.

6 - Đang cho con bú, mà lại có thai, thì cũng phải cứ. Vì một người, trong phải nuôi thai nhi con còn trong bụng ngoài nuôi con nit thì sức tư dưỡng không đủ, mà sanh hại cả 3 mạng.

Trên đây là cấm cử dạng giữ cách vệ sanh, nếu người ta không giữ dặng, trọn đời phải bặt nơi trăm luan khổ hải, và sự sung sướng trong một nhà, sự phú cường trong một nước, đều bị hại lây cả, vậy thì người mẹ há chẳng nên cần thận lắm sao?

(Sau sẽ tiếp theo)

TỰ DO DIỄN ĐÀNG

Tribune de nos abonnés

自由演壇

Lời hiến chúc cho nhà nước Đại-pháp

Việt nam vốn thiết Á-dông,
Tư khí Đại-pháp ra công dục đưng.
Ôn đây thạc thổ khai cương,
Tam kỷ bình tinh tư phượng an nhạn.
Người đều khởi chốn bần than.
Cũng nhờ đức giáo mở mang chánh lanh.
Muôn dân trong cõi Nam-đình.
Ước cho Tổ-Quốc thái bình dài lâu.
Chẳng đê gây việc nơi đâu,
Lam cho giấy đồng qua máu nhơn nhàn.
Cảm thay Đức-tác ngang-tan,
Y minh cương liệt chẳng màng tới ai.
Đã không thương kẻ đồng loài,
Đa mong lần lược toan bài chiến tra nh.
Pháp ta là nước công bình,
Năng vì nhơn nghĩa giấy bình cứu nân.
Một là giúp sức lân bang
Hai là ngan đũa bao tàn xưa nay.

Bất bình nên phải ra tay,
Xông tên dục pháo để nài xa bao.
Bởi chưng thương kẻ đồng bào,
Tư sanh chẳng quản, công lao chẳng hề.
Ba quân đội ngũ chính tề,
Sửa soạn khí giới quyết bề giao công.
Linh hành nghe thấu cõi đồng,
Đàn trong sáu tỉnh để lòng lo toan.
Ngân trùng xa cách quan san,
Muốn ra giúp sức chính toan khó bề.
Hiềm vì thời tục người quê,
Bình cơ chiến lược sơ e chẳng từng.
Kẻ thao người giận tung bưng,
Giản vì Đức-tác lấy lừng Âu-châu.
Trộm giảnh kẻ độc mưu sâu,
Đánh thành cướp đất phòng thâu lợi quyền.
Tối nay Mai-Hộ tông-viên,
Nghe tin đường ấy chẳng yên trong lòng.

Mỗi nhà thơ giấy thép đều có nhận mua nhưt trình Lục-tính-tân-văn giùm

bù, mà lại có
 Vì một người,
 nhi con còn
 oi con nit thì
 ầu, mà sanh bại

r dặng giữ cách
 ta không giữ
 i bất nơi trâm
 ungstrong trong
 rống trong một
 ả, vậy thì người
 ận làm sao?
 au sẽ tiếp theo)

EN ĐANG

bonnes
 壇

à nước Đại-pháp

ông,
 g đặc trưng,
 ường,
 ường an nhân
 bân thân,
 ường chánh lạnh,
 au đình,
 bình dài lâu,
 ỉ đầu,
 ả màu nhơn nhàn,
 ường tan,
 ường mang tới ai,
 ồng loài,
 ả bại chiến tra nh,
 ả bình,
 ả bình cứu nạn
 ường
 ả xưa nay,
 ả lay,
 ả nại xa bao,
 ả đồng báo,
 ả công lao chẳng hề,
 ả h lễ,
 ả hết bề giao công,
 ả u cõi đồng,
 ả lòng lo toan
 ả quan san,
 ả nh loan khó bề,
 ả uoi què,
 ả ể chẳng từng,
 ả trung bưng,
 ả ường Âu-châu,
 ả mưu sâu,
 ả phụng thần lợi quyền
 ả ng-viên,
 ả chẳng yên trong lòng.

Sức cho Phó-tổng, Hội-đồng.
 Các thôn lớn nhỏ hết lòng cầu xui.
 Thành tâm tới các miếu đình,
 Cầu trời khẩn chúa hiền linh trợ thành.
 Đặng cho nhà nước thẳng bình,
 Bảo toàn muôn triệu sanh linh trên đời.
 Khắp truyền trong tổng nơi nơi,
 Mấy trang sĩ thứ mấy người hào hoa.
 Tổ bầy mỗi việc can qua,
 Dung lời nhơn nghĩa chỉ ra cho người.
 Toai thay ai cũng nhâm lời,
 Dành quyền tiền bạc giúp hồi nhiều nhương.
 Giúp cho trong cuộc chiến trường,
 Hoặc người tranh đấu mắc đường pháo tên.
 Mấy lời xin thâu quan trên,
 Dung tình đa thiểu ngộ đền chức on.
 Đường trường vạn hải thiên sơn,
 Cầu xin Đại-pháp danh hơn giặc này.
 Chúng tôi khẩn nguyện từ đây,
 Hèn quân thẳng trăn chờ ngày khải ca.
 Đòi nơi gió thuận mưa hòa.
 Vạn năm bảo hộ quốc gia thái bình.

Cần cáo,
 Le conseiller provincial,
 NHIỀU.

THƠ TÍN VANG LAI

(Petites Correspondances)

Ông Phùng Chiêu là Chánh Ban
 nước Quận Đông tại Vinhlong, số
 hiệu 2485, xin rao cho ai nấy được
 hay rằng tiền bạc nợ nần con ông tên
 là **Phùng Giang**, số hiệu 132609, làm
 ra không có tên ông đứng bảo lãnh
 thì ông chẳng hề trả, vì **Phùng Giang**
 đã làm nhiều điều bất hiếu cho nên
 kể từ ngày in lời rao này ông **Phùng**
Chiêu không nhìn đến nó nữa.

PHÙNG CHIÊU.

Chef de la Congrégation
 de Canton à Vinhlong, N° A 2485.

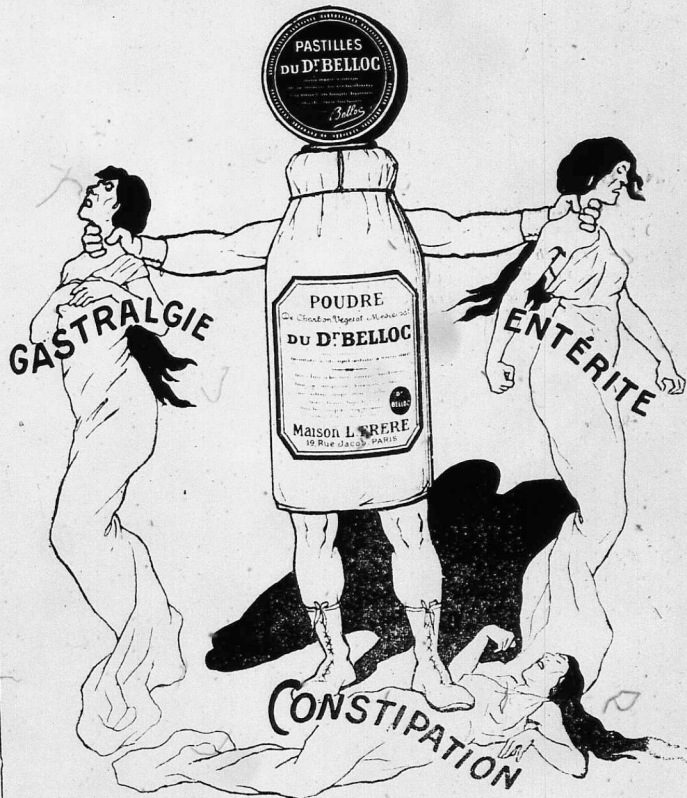
Valenciennes (Nord)

Tôi kính lời cho ông hay rằng tôi cho thuốc
Dragées Rabuteau là hiệu nghiệm, vì tôi đã
 có thấy quan trong-y Pinard thử thuốc ấy
 và thí nghiệm tại nhà thương « La charité ».
 Tôi lại thường khuyên thiên hạ dùng thuốc
Dragées Rabuteau, vì tôi quyết chắc rằng
 nó là một vị thuốc rất hay. Tôi làm việc tại
 nhà thương « Hôtel Dieu » và tôi có cho nhiều
 người bệnh uống thuốc ấy thì cả thấy đều
 dặng mạnh giỏi.

Quan lương-y D... ký

Trở tại tiệm thuốc Thượng-dặng, G. RENOUX
 nhưt hang bào-tê-sur, Saigon trước rạp hát tây

HÃY COI NGƯỜI CAO LỚN NÀY, NÓ SẼ LÀM CHO CHƯ-TÔN ĐẶNG MẠNH GIỎI

Thuốc Charbon de Belloc, bột hay là
 hươn cũng vậy đợc là một thứ thuốc rất hay.
 Hễ đau bao tử, Gastralgie, nóng trong ruột,
 Entérite, bón huật, Constipation, đau
 đày bao lâu uống nó vô thì chắc lành bệnh
 chẳng sai. Uống nó vào thì an ngon cơm mà
 lại mau tiêu, đi tiêu không bón nữa.
 Khi nào ăn cơm nang lỵ, ăn không tiêu rồi
 lại như cũn, dùng nó cũng là hay đợc nhưt.
 Bột. - Muốn cho dễ, thì hòa bột Charbon
 de Belloc trong lỵ nước lã hay là nước bô
 đờng cũng dặng, uống một lần cũng phải,
 mà uống nhiều lần cũng không sao.
 Mỗi khi ăn cơm rồi uống 1 hay là 2 muỗng
 lớn cũng dặng, tự ý. Mỗi ve giá là 0\$90.
 Thuốc hươn. - Ai muốn uống thuốc
 Charbon de Belloc bằng hươn cũng dặng.
 Khi nào ăn cơm rồi, hay là khi nào đau thì
 lấy chừng vài hươn bỏ vào miệng, để cho

thoai rồi nuốt liền với nước miếng. Uống
 thứ này cũng thừn hiền như thứ bột vậy.
 Mỗi hộp giá là 0\$90, thêm thuốc nào cũng
 có bán.
 Thiều chỉ người bắt chước dọn thuốc
 Charbon de Belloc, nhưng mà hề uống
 vào thì chẳng thấy ích nghiệm chi cả, vì
 không biết thế dọn. Muốn cho khỏi mua lầm
 thì khi coi ở người nhân có tên ông Belloc
 thì phải, lại phải nại cho dặng thuốc dọn từ
 nhà L. FRERE, môn bài số 19, đường Jacob,
 Paris thì mới nhảm.
 Có trở tại tiệm thuốc Thượng-dặng,
 chủ tiệm là G. RENOUX nhưt hang bào-
 tê-sur, Saigon, gọc đường Bonnard và
 đường Catinat. Và tại tiệm thuốc Pháp-
 A, chủ tiệm là SOLIRENE, đường Thuý
 Bình Chợ-lớn.

vấn giùm

Mọi nhà thơ giấy thép đều có nhận mua nhưt trình Lục-tính-tân-văn giùm

CHƯ VỊ ĐÀ GỜỊ BẠC

Bốn quán lấy làm cam ơn chư vị kể ra sau này, vì có lòng tốt gởi mandat bạc đến trả tiền mua nhứt-trình cho Bốn quán; ấy là sự giúp cho Bốn quán mà lo đợ hữu ích mở mang cuộc cần mình.

Số phát	nhứt-trình	Số mandat
888	L. X. Bachgia	Mandat 6 \$ 597335
1468	L. T. T. Trânvinh	— 6 593978
907	T. C. T. Bachgia	— 6 597370
1483	V. K. Trânvinh	Bạc mặt 3 " "
1055	N. N. T. Saigon	— 5 " "
430	T. N. S. Trâôn	Mandat 5 566377

THĂNG BỊNH THIẾT ĐƯỢC

(Le fer qui fait valere)

Al có mất máu xanh xao thì nên dùng thuốc Dragées Rabuteau mà uống thì chắc khỏi bệnh, chẳng sai. Có lẽ khi chư khan quan cũng đã chẳng biết huyết-cầu là gì? Huyết-cầu này hề có hư, hoặc thiếu, mà dùng thuốc Dragées Rabuteau mà trị nó, thì mau lành bệnh vô hồi.

Khi nào đau mất máu thì huyết-cầu, thiếu hơn hồi khi còn mạnh giỏi, bèn trở nên đợt đợt làm cho người bệnh phải tiểu tiện mà nhức đầu luôn luôn.

Có khi bệnh mất máu nó gát nhiều người đơn bà. Khi không vui mất thặng. Họ tưởng là có thai, chớ không dè trong mình đau. Gặp lúc như vậy cũng khá dùng thuốc Dragées Rabuteau mà cho người bệnh uống.

Hề có gặp người đơn bà nào mặt mày xanh xao, yếu ớt, buồn bã, làm việc chi cũng chẳng đặng thì hãy khuyên họ dùng thuốc Dragées Rabuteau mà uống thì trong vài ngày thấy trở nên đỏ da thắm thịt, tiếng nạng vui vẻ, chẳng lo rầu đều chi nữa.

Con gái mới có chồng thương hay có bệnh này, vậy kẻ đứng làm cha mẹ hãy coi chừng cho con cái.

Đây, tôi nhắc lại một điều là; huyết-cầu cũng như bình linh nó bảo hộ cho thân thể chúng ta. Hề dừ tay thì máu đặc lại mà cũng trở chẳng cho bụi bặm cùng tế vi chi trùng chen vào mà hại ta, mà hề tế vi chi trùng lọt vào mình được thì máu bèn ra tay chống cự và giết sạch.

Khi nào bị những thủ độc ấy nó tằm cho mình đau, thì sao sao cũng chẳng khỏi hư máu, vậy hãy uống thuốc Dragées Rabuteau là một thứ thuốc rất linh nghiệm làm cho máu ta sẽ trở nên thanh vượng, trắng kiên.

Quan lương-y Mermay

Trừ tại tiệm thuốc Thượng-dăng, G. RENOUX
hút hạng bào-tê-sư, Saigon trước rạp hát tây

THUỐC HOÀN

MORRHUOL
của quan Lương-y CHAPOTEAUT

Thuốc MORRHUOL chứa đủ thứ tinh-ba dầu cá morue.

Thuốc MORRHUOL hay lắm và không mùi lại gi.

Thuốc MORRHUOL chữa nổi bệnh:

- HỒ GIÓ
- HỒ LAO
- HỒ TÒN

Các tiem thuốc cơ bản

Đường Vivienne, môn bài số 8, PARIS

MORRHUOL CRÉOSOTÉ
của quan Lương-y CHAPOTEAUT

Là một vị thuốc có dung yên-du cây ngo-dông (vóng) mà chề, chính là một vị sát trùng dễ nhứt mạnh; dung thuốc này để chữa bệnh mọc mụt trong phổi, bệnh ho-lao khó trị, bệnh ho trong họng, bệnh mòn môi và các bệnh ho, bệnh tức máu lâu giềun chữa được cả.

Paris, 1, Đường Vivienne và trong các tiem thuốc to.

Có trữ tại tiem thuốc Thượng-dăng, chủ tiem là G. RENOUX nhứt hạng bào-tê-sư, Saigon, trước rạp hát tây, và tại tiem thuốc Pháp-A, đường Thủy-bình, môn bài số 215, Chợ-lớn, ngang nhà giấy xe lửa lớn.

HAI MƯƠI NĂM DANH TIẾNG!!!

TRƯỜNG SANH
VẠN BỊNH
HỒI XUÂN
PHÂN NHƯỢC
VI CƯỜNG
NHỜ BỜ
THUỐC RƯỢU
HIỆU

ELIXIR GODINEAU

Có trữ tại
tiem thuốc
Thượng-dăng
chủ tiem là
G. RENOUX
nhứt hạng
bào-tê-sư, SAIGON

trước rạp hát langsa

Và tại tiem thuốc Pháp-A, đường Thủy-bình, môn bài số 215, Chợ-lớn, ngang nhà giấy xe lửa

Mỗi nhà thơ giấy thép đều có nhận mua nhứt trình Lục-tính-tân-vân giùm

CÓ MỘT MINH HÃNG NÀY TRỞ

TRONG CẢ ĐÔNG DƯƠNG

Bán các hàng đều
là thượng hạng

Khi có mua phải
nài người bán

MÃY HIỆU SAU ĐÂY

APÉRITIFS: THUỐC RỜI MÈLIA, THUỐC VÂN, CIGARETTES MARINA, CHAMPAGNE MÈRCIER, RƯỢU COGNAC, RƯỢU CỎ BỘT, DẦU THƠM, CHI MÂY MÂY, HỘP QUÉT

SAIGON. — 34, ĐƯỜNG CHARNER 34. — SAIGON

Extrait du Bulletin de la Chambre de Commerce de Saigon

THƯƠNG TRƯỜNG
Renseignements commerciaux

RƯỢU Vins et liqueurs

Rượu Quinquina		Rượu chất		Đầu ăn	
Dubonet	12 ve 15.60	Médoc	12 ve 13.50	Asti spumante Ginzano	24/2 18.25
Gentiane	id. 12.35	De Neuchatel	33 ve 28.00	id.	12/1 16.00
S. Raphaël	id. 12.35	Blanc Haut Sauternes	id. 11.00	id.	24/2 19.00
Rượu rôm (rhum)		Chau Laclotte (Lairille)	12 ve 14.00	Bessède	12 ve 14.50
Mana	12 ve 23.50	Château de Frands	id. 8.00	Carol	id. 4.50
S. James	id. 17.50	De Bandol	1 thùng 150.00	L'Univers	id.
Des Iles	id. 16.00	De Bordeaux	id. 35.50	Robert	24 ve nhỏ 21.2
Negrila	id.	Entre-deux-mers	id. 180.00	id.	id. 9.75
Cocktail W. Firth	id.	Montferrand	id. 160.00	Artaud frères	12 litres 22.50
Marc L'héritier Guyot	id.	Latrille	id. 200.00	Rainaud	id. 40.00
Rượu vệt-Múr (Vermouth)		Samos fin	id. 15.00	Unique	24 litres 43.00
De Turin	12 ve 9.00-10.00	Vadère Rivoire	id. 7.50	Servanes	12 ve 18.75
Noilly Prat & C.	id. 12.00	Malaga Rivoire	id. 7.50	id.	12 litres 36.00
Dollin	id. 21.00	Muscat de Frontignan	id. 7.50	Giảm	
Rivoire	id. 5.50	Rivoire	id. 7.50	Dessaux	1 thùng 28.00
Cinzano Torino	id. 28.00	Madère Gontrand	id. 8.00	Hộp quét	
Chambéry Cinzano	id. 8.75	Muscat Gontrand	id. 8.00	Bén-thuy một thùng	
		Malaga Gontrand	1 thùng 8.00	700 sản mỗi sản 10	
		Ginzano, Moscato d'Asti	12/1 15.50	hộp	id. 59.50

Mỗi nhà thơ giấy thép đều có nhận mua nhứt trình Lục-tính-tân-văn giùm

EOSOTÉ
APOTEAUT

đang yên-du
à chè, chảnh
nhứt mạnh;
ra bình mợc
ng, bình môn
tức mau
ca

và trong các
to.
nhứt hang
A. đưng
lên.

NG III

gàng nhà giấy xe lửa

văn giùm

Thuốc chữa bệnh đi ta là
riệu bạc hà,

(de Ricqlès)

Lấy vào một chén nước
chè nóng, pha bạc hà

Ricqlès

vào rồi uống thì chừ được
việc đi ta và giức đầu
mấy sót.

茲有夷列薄荷水主治
瀉症及溫熱頭痛甚是
神效飲法取茶水濃一盞
八夷列薄荷水少許服之
即愈

Có trữ tại tiệm thuốc RENOUX, bảo chế y khoa tân-sĩ nhưt hạng
bảo chế y sanh đường Catinat và đường Bonnard, Saigon.

BANQUE DES VALEURS

(Phần hùn cổ ngân hàng)

Tổng-lý mỹ-danh H. M. STOLL

Đường mé sông QUAI FRANCIS-GARNIER,
môn hải số 10, Saigon

Chư-tôn có lẽ chưa rõ chữ khoán-cổ nghĩa là gì, ra
làm sao, và phân-hung cũng như-khoản là gì? Có lẽ
chư-tôn cũng không hiểu mấy hàng hùn hiệp buôn
bán này nhiều thư giấy khoán-cổ ra làm sao?

Chư-tôn có lẽ không rõ rằng bạc của chư-tôn tiền
tân chất lót được 100 \$, 200 \$ hoặc 300 \$ đã mà làm
cho chư-tôn đứng hùn vào các hãng Langsa, như là
Hãng tàu đồ chạy biển, Hãng tàu đồ chạy sông, Hãng
đặt rượu Đông-dương, Hãng nước và đèn khí, Hãng
đặt rượu Suzannah, Xa-trạch, Hãng cầm-cổ nhà đồ
vải v.v. Và cũng đủ làm cho chư-tôn hùn lớn vậy.

Ấy vậy Hãng-bạc hùn Banque des Valeurs sẽ trợ
lực cùng chư-tôn mà cắt nghĩa rõ ràng cho chư-tôn
hiểu. Hễ ngày nào chư-tôn đi hiểu cách hùn hiệp
thì Hãng-bạc ấy sẽ giúp chi chớ chặc cho chư-tôn
hùn, và sẽ coi chừng các việc cho khỏi thất phát thiệt
hại cho chư-tôn.

Lâu nay chư-tôn cũng đã nhiều khi nghe người ta
muốn lập cách chính-trị tương-y tương-y. Ấy vậy có
sự chi làm cho người Langsa cũng người Annam
trương-y tương-y chớ chi bằng sự hùn hiệp mà
thực lợi quyền cho nhau trong thực-chu-y.

STOCK HÀNG NÀO CỔ PHẦN	NĂM lập-hàng	CAPITAL NOMINAL Vốn định hùn	CAPITAL APPELÉ Vốn đã thu vào	NOMBRE D'ACTIONS SỐ PHẦN HỖN	VỐN hùn mỗi hùn	DERNIER DIVIDENDE MỖI HỖN chia lần chót được	COURS giá bán
Saigon giá cả tờ giấy hùn hiệp nội Đông-dương (1 ^{er} Août 1914)							
Société Agricole de Suzannah	1907	150.000 \$	Piastres 300.000	3.000	Piastres 100		\$ 115 -
	1909	150.000 \$ hùn	» 265.000	2.650	» 100		Fr.
	1910	285.000 \$	» 400.000	4.000	» 100		» 42 -
	1910	400.000 \$	» 35.000	350	» 100		» 90 -
Société des Plantations d'Heveas de Xa-trach	1909	35.000 \$ obligations	» 1.500.000	20.000	» 100		» 90 -
	1910	» 1.000.000	» 1.500.000	30.000	» 100		» 90 -
Société des Plantations d'Anloc	1910	» 3.000.000	» 3.574.550	38.000	» 100		» 100 -
Société des Caoutchoucs de l'Indochine	1910	» 3.800.000	» 1.200	1.200	» 100		» 100 -
Société des Héveas de Tay Ninh	1910	Piastres 120.000	Piastres 120.000	2.529	Piastres 100		» 50 -
Cie Caoutchoucière de Gia-nhân	1910	» 126.450	» 94.031	660	» 50		
Société générale des Héveas du Donai	1909	» 300.000	» 1.400	1.400	» 500 Ex. C 15	Fr. 41 pour 1913	630 -
	1900	» 700.000	» 1.000.000	2.000	» 500 C 2		
Société Immobilière de l'Indochine	1909	» 1.000.000	» 3.000.000	12.000	» 250	8 0/0 pour 1913	Marseille 332 -
	1909	» 2.000.000					
Cie de Commerce et de Navigation d'Ex. Or.	1911	» 1.000.000			» 500 Ex. C 14	12 1/2 pour exercice Clôurant 30/6/11	500 -
Rizerie Orient	1894	Piastres 400.000	Piastres 400.000	800	» 500 Ex. C 14	12 1/2 pour exercice Clôurant 30/6/11	500 -
					» 500 Ex. C 1	4 1/2	
Rizerie Union	1884	Piastres 225.000	Hà thối vốn lai rồi	225	» 850 paye	200 piastres	1.800 -
Société Commerciale française de l'Indochine (Rauzy et Vié)	1908	» 1.000.000	» 475.000	2.000	» 100 Ex. C 6	10 frs. pour 1913	Marseille 199 -
	1916	» 500.000	» 500.000	1.000	» 500	5 1/2 pour premier exercice	
Rizeries Indochinoises (Haiphong)	1909	» 500.000	» 2.000.000	20.000	» 100	6 0/0 pour 1912	100 -
Société d'oxygène et acétylène d'Ext.-Orient	1908	» 2.000.000	» 2.000.000	20.000	» 100	8 0/0 pour 1913	
La Bianhos Industrielle et Forestière	1910	\$ 250.000 obligations	Piastres 250.000	2.500	\$ 100		
Tại Paris giá cả tờ giấy hùn hiệp nội Đông-dương 2 Juillet 1914							
Cie Française Tramways Indochine	» 500 Ex. C 24	» 50	» 50	» 50	» 50	50 fr. pour 1913	Francs 730 -
Société des Eaux et Electricité de l'Indochine	» 100 frs.	» 20	» 20	» 20	» 20	» 20	» 830 -
Messageries fluviales de Cochinchine	» 500 - 125 p.	» 55	» 55	» 55	» 55	» 55	» 298 -
Banque de l'Indochine	» 250 Ex. C 26	» 80	» 80	» 80	» 80	» 80	» 1.407 -
Charbonnages du Tonkin	» 250	» 3	» 12.50	» 3	» 3	» 3	» 1.700 -
Messageries Maritimes	» 500	» 64	» 35 fr.	» 64	» 64	» 64	» 145 -
Chargeurs réunis	» 500 Ex. C 1	» 17	» 17	» 17	» 17	» 17	» 351 -
Union commerciale Indochinoise	» 500 Ex. C 28	» 75	» 75	» 75	» 75	» 75	» 258 -
Distilleries de l'Indochine	» 500	» 11	» 45	» 11	» 11	» 11	» 15.50
Société Indochinoise d'Electricité	» 500	» 11	» 50	» 11	» 11	» 11	» 1.200 -
Société des Ciments Portland de l'Indochine	» 500	» 11	» 50	» 11	» 11	» 11	» 970 -
Cie de Commerce et de Navigation E.-O.	» 250	» 8	» 9.25	» 8	» 8	» 8	» 165 -
	» 250	» 8	» 75	» 8	» 8	» 8	» 346 -

Mỗi nhà thơ giấy thép đều có nhân mua nhưt trình Lục-tính-tân-văn giùm

ES VALEURS

ở ngân hàng)
H. M. STOLL
I FRANCIS-GARNIER,
0, Saigon

hư khoán-cổ nghĩa là gì, ra
tính-trừ-khoản là gì? có là
mấy hàng hùn hiệp buôn
hoàn-cổ ra làm sao?
rồng bạc của chú-tôn tiền
200 \$ hoặc 300 \$ đủ mà làm
cái hàng Langsa, như là
Hàng tau do chạy sóng, Hàng
làng nước và đèn kìa, Hàng
trạch, Hàng cốm-cổ nhà đất
cho chú-tôn hùn lớn vậy.
Banque des Valeurs sẽ trợ
nghĩa rõ ràng cho chú-tôn
hùn đã hiểu cách hùn hiệp rồi
chỉ chờ chiếc cho chú-tôn
việc cho khỏi thất phát thiệt

đã nhiều khi ngợ người ta
trông-y-tư-nghĩ. Ấy vậy có
L. B. S. cũng người Annam
còn không sử hùn hiệp mà
hùn hùn lâu chấu này.

COURS	COÛRS
giá bán	giá bán
DERNIER COURS	
\$ 115.-	Fr. 92.-
	90.-
	90.-
1913	63.-
1913	Marseille 332.-
30/6/11	590.-
	1.800.-
1913	Marseille 199.-
per excheq	
1911	
1912	100.-
1913	
1913	Francs 730.-
	830.-
	298.-
	1.407.-
	1.760.-
	145.-
	551.-
	238.-
	15.50
1913	1.290.-
	1.020.-
	870.-
	165.-
	346.-

TRÌNH
CÙNG CHÚ-VỊ HÚT THUỐC ĐIỀU DẰNG TƯƠNG
TABAC DU GLOBE — CIGARETTES DU GLOBE
(THUỐC GÓI CÀ-LÔP) (THUỐC ĐIỀU CÀ-LÔP)

Vị nào biết xài thuốc
hút đến ưa dùng thứ
thuốc CÀ-LÔP làm vì
một là giá nê làm, hai
là mùi ngon.

Hàng thuốc CÀ-LÔP
dùng nhiều tay bác-sĩ
thạo nghề dọn thuốc
mà chọn lựa những
là thuốc nhứt hảo hạng
hơn hết mà làm ra.

Cách dọn thuốc kỹ
càng như vậy thì mùi
nổ dịu ngọt, không ngạt
cổ, chẳng phết tí và lại
làm cho miệng hơi
được THƠM-THO, IM-
MÁT. Bởi thuốc này
tinh anh và tuyển soạn
lắm nên mới được như
vậy.

THUỐC GLOBE (Cà-lôp)
này, vì tánh tinh hảo, thiệt
là một VỊ-GIẾT-TRÙNG qui
lạ, nó tảo trừ các con tê-vi
trong miệng mình. Hễ dùng
nó thường cũng như mình
để phòng các bệnh hoạn vậy.

Chuyện này chú-vị ưa dùng
thuốc điều đều hiểu rõ từ
ngày THUỐC GLOBE (Cà-
lôp) tràn qua Đông-dương
đến nay đã hơn hai chục
năm dư rồi.

HAY HỒI MÀ MUA ĐẶC
HAY CÙNG CỒ
THUỐC GÓI GLOBE
(Cà-lôp)
VÀ
THUỐC ĐIỀU GLOBE
(Cà-lôp)

Phan bán thuốc rời
hay là thuốc rời thì
phải dùng giây mà gói
bao.

Vậy nên những bao
ây mà hũc dụng mặc
tiện thì tự nhiên cái ruột
trong phải là thực rẻ
đặng có thừa trữ cho
vừa cái giá.

Thuốc ta đây bao rât
đơn sơ, chẳng tốn mấy
đồng, cho nên ta có thể mà
chọn thứ thương hạng.

Cách bao gói đơn sơ của
ta đây làm cho ta bán đặng
thuốc tốt chứ không phải
bán giấy hay là bán hình
chỉ.

DENIS FRÈRES
Bordeaux, Saigon, Haiphong, Hanoi
ĐẠI DIỆN CẢ ĐÔNG-DƯƠNG

Mỗi nhà thơ giấy thuốc đều có nhận mua nhứt trình Lục-tính-tân-văn giùm

PATHEPHONE

Nói theo chế độ
bên vàng Đều
sinh đầu từ
mình năng
má (hử)

AGENTS:
Berthel, Charrière & Co
SAIGON

Những máy nói tiếng
PATHE hát không dừng kim, đó là quý báu hết và danh tiếng hơn hết cả và thế-giang
Những đĩa hát **PATHE** mà mỗi được xuống-se như tiếng người, là cũng bởi như có cây kim
ngược-tranh, đó kim ngược-tranh chẳng hề làm cho đĩa **PATHE** hư mà lại càng thêm đẹp
vóc trẻ chúng phải như máy kim, hát để mỗi đĩa phải thay đổi khác

Tại hàng có hơn 1 triệu đĩa hát đủ các thứ tiếng

Đĩa hát Langsa, Annam, Đắc-kỳ, Cao-nam,
Ê-mung, Xoa-thảo, Triều-châu.

THỨ HÁT BÓI, THỨ KÈN HÁT PATHÉPHONE HAY CÓ MỘT MINH HỌ NÓI TIẾNG NGƯỜI HƠN HỀ!

CẢ ĐĨA CẢ MÁY VÀ KIM ĐỀU CÓ ĐÍNH HIỆU PATHÉ

Khi mua phải nài cho được hiệu ấy. Vì đĩa hát hiệu này tốt nhưt, kèn hát hiệu này rõ
ràng thanh thế, kim băng ngọc thạch chẳng hề khi nào mòn.

MƯỜI CÁI NGÀN BÀ

QUINA-LAROCHE

TRƯỚC-RƯỢU (CÓ CỐT RƯỢU NHO)

CƯỜNG TRẮNG, BỔ HUYẾT, GIẢI NHIỆT

Trong rượu này có đủ 3 tánh của 3 thứ Kinhkyna
(tóng, đé, nôm)

RƯỢU QUINA-LAROCHE mỹ vị dễ uống, tốt hơn hết các
thứ rượu nho và rượu ngọt, có trộn cốt Kinhkyna.
Nó rất thần hiệu trong việc trừ hư-nhược, ăn
thực bất tâm và hàn nhiệt bệnh.

QUINA-LAROCHE FERRUGINEUX

đông mà trừ huyết suy chứng, bạch chứng, cũng bổ dưỡng
những người bệnh đau lâu mới mạnh, yán vàn.

Tiền nào cũng có bán

PARIS, 20, Rue des Fossés-Saint-Jacques, PARIS

Có trữ tại tiệm thuốc RENOUX, bào chế y khoa tân-sĩ nhưt hạng
bào chế y sanh đường Catinat và đường Bonnard, Saigon.

HÃY HỎI
THỨ HỘP QUỆT
HIỆU NÀY

LÀ THỨ TỐT
HƠN CÁC THỨ
KHÁC

Saigon. — Imp. F.-H. SCHNEIDER.

Certifié l'impression sans fautes de...
Usage à l'usage de...
Saigon, le 20 Octobre 1914

Vu pour légalisation de la signature
de M. _____
Saigon, le _____ 19____
Le Maire de la Ville de Saigon

Directeur-Gérant : F.-H. SCHNEIDER

TÂN HỌC VĂN TẬP

(BULLETIN SCOLAIRE)

新學文集

VĂN-CHƯƠNG KHOA (Partie littéraire)

BẮC-KỶ SOẠN

La Cour du Lion

« Sa majesté lionne un jour voulut connaître
De quelles nations le ciel l'avait fait maître.

Il manda donc par députés
Ses vassaux de toute nature.
Envoyant de tous les côtés
Une circulaire écriture
Avec son sceau. L'écrivit portait
Qu'un mois durant le roi tiendrait

Cour plénière, dont l'ouverture
Devait être un fort grand festin,
Suivi des tours de l'agotin.
Par ce trait de magnificence
Le prince à ses sujets étalait sa puissance.

En son Louvre il les invita,
Quel Louvre ! un vrai charnier, dont
L'odeur se porta
D'abord au nez des gens. L'ours bou-
cha sa narine :

Il se fût bien passé de faire cette mine:
Sa grimace déplut : le monarque irrité
L'envoya chez Pluton faire le dégoûté.
Le singe approuva fort cette sévérité :

El, flatteur excessif, il loua la colère

Et la griffe du prince, et l'autre, et
cette odeur :

Il n'était ambre, il n'était fleur
Qui ne fût ail au prix. Sa sottise flat-
terie
Eut un mauvais succès, et fut encore
punie :

Ce monseigneur du lion-la
Fut parent de Caligula.
Le renard étant proche : Or ça, lui dit
le sire,
Que sens-tu ? dis-le-moi : parle sans
déguiser. »

Triều-dinh vua Sư-Tử

Một ngày kia, Mãnh sư Hoàng-đế,
Muốn thử xem quyền thế tây bao.

Bèn với bách thú làm chào ;
Mỗi loài phải một viên vào Long cung.
Sắc vàng tống đi cùng một đạo,
Đóng ấn sơn Quốc-bảo rõ ràng.
Chiếu rằng suốt một tháng trăng
Hội bàn trước chốn Ngai-vàng liền
miền.

Lúc mở hội khai diên đặt yến,
Có phường tướng nhân tiên làm trò.
Mãnh-sư có ý làm to,
Để đem quyền thế mà phổ chư-hầu.
Truyền hội nghị ở lầu Ngũ-phụng,

Những thị xuong lưng cũng bốn bề.
Nặng mũi hội hàm gồm ghé.

Gấu kia bưng mũi dờng chệ nặng
mũi.

Ngư hiền ý, giặc sỡ sùng sục,
Cho xuống ngay địa ngục mà chệ,
Khi kia biển nịnh tức thì :
« Muốn tau, Thiên thảo cực kỳ công
minh.

Khen móng nhọn, khen dinh thơm
phở.

Trăm thứ hoa, hương nước không
bằng. »

Ngô đầu lời nịnh tán sảng.
Mãnh-sư lại giận giết phàng khỉ già

Vua Sư-tử thừ là phạm phủ,

Hắn cũng đóng Kiệt Trụ chi đây.
Lại gần chó Sói hỏi ngay :

« Mũi gì tau thừ Trẫm hay thử nào. »

Sói đại thần tri cao khéo chối.

HÀNG BUÔN CÓ DANH TIẾNG

O. LANGLOIS

185, rue Catinal — SAIGON

Có bán nón casques, nón rơm, nón ni
và giày langsa đủ thứ

CÁO BẠCH

Ông chủ hãng O. Langlois kính tỏ cùng
lục châu quí khách đấng rõ theo lời giao
các hãng buôn langsa tại Saigon đã đình bĩra
3 aoit 1914 như vầy :

« Những giá hàng hóa phải tính theo tiền
quan (francs) rồi khi trả tiền mua đồ thì
tính ra bạc (piastres) y giá bạc nhà bán
(banque) bĩra trả tiền. »

Bởi vậy, và cho được tùy theo lời giao đó,
hãng O. Langlois, từ này về sau, sẽ tính giá
bằng tiền quan, nghĩa là lấy giá bạc (pias-
tres) bĩra trong số bán của hãng (catalogue)
rồi bĩra ra tiền quan (francs) lấy số 2. frs 50
hai quan năm tiền mỗi đồng bạc, là số trung
bình đồng bạc tại Đông-dương trong hai năm
chót này.

LỜI BẢO CẦN KÍP

Chư khản quan chớ tưởng lầm rằng hũt
thuốc nhưc từ phía nam, bình, mũi, mang
bình từ từ nam không biết từ thuốc ma
hũt, bà từ nào hũt từ này làm sự không
hạ.

Chư khản quíi kha hũt thuốc Chir thuốc
Cigarette Diva cho thương muốn hũt
bao nhiêu cũng có hai, mà từ thơm tho nhẹ
nhàng trong cơ.

Có bán trong các tiệm hàng xén.

CÓ MỘT THỪ NÀY MÀ THÔI

(Ll n'ý a que lui)

Có một thừ rượu Rhum mana
này hay trị bình rét, nóng lạnh hay
lâm cho tị vi, tiêu tan hay trị bình
gầy nhưc và thiên thoi. Rượu này
rất đại danh, thiên hạ rất chuộng
và lai tốt hơn các thừ rượu Rhum
khác.

Hãy coi cho kỹ kẻo lầm thừ giả
và phải nài cho phải cai ve có dán
nhãn trắng như hình kiểu dưới một
bên đây.

Có bán tại các tiệm bán đồ tạp vật
(épiceries).

Mỗi nhà thơ giấy thép đều có nhận mua nhứt trình Lục-tĩnh-tân-văn giùm

RƯỢU COGNAC dist. MOYET

Rượu COGNAC hiệu MOYET này
Jung trong chai lớn cũng ve nhỏ.
Trên mỗi chai,

gần nơi nút, có một cái nhân ba màu
như **CÓ TAM SẮC VẬY**

Ấy là **Cognac Moyet**
là một thứ rượu thiết
ngon, chứ không phải
như mấy thứ rượu khác
huyền là rượu Cognac đó
thật đó

Nay có luật mới
cấm không cho kêu
này thế rượu đó
hàng rượu Cognac
vì nó làm cho
người nào uống
nó phải mang
bệnh mà chết

Chỉ **COGNAC**
trên nhãn nơi
trên đây thì
tu chúng rằng
rượu hiệu của
chúng tôi là
thương hiệu

Hầu thủ là
chai rượu
Cognac Moyet
thật đó

Mỗi khi ai
cắm rồi uống
ng thì phải kêu
lâm

Khi nào mê
đúng một lý
nhớ thì chắc
khỏe tiền trong
ngày chưởi

Nhắc lại một
đều là rượu
Cognac Moyet
rất trong sạch
thiên hạ trong
cả hoàn-cầu ai
biết khi ăn
uống đều dùng
nó.

Trong mấy tiệm hàng xén đầu đầu cũng có bán

CÓ BAN SĨ
TẠI HÀNG

Union Commerciale

Indochinoise

34, ĐƯỜNG CHARNER, 34

SAIGON

L'autre aussitôt de s'excuser,
Alléguant un grand rhume : il ne pou-
vait que dire
Sans odorât, Bref, il s'en tire.

Ceci vous sert d'enseignement :
Ne soyez à la cour, si vous voulez y
plaire,
Ni fade adulateur, ni parleur trop
sincère,
Et tâchez quelquefois de répondre en
Normand.

Conseil tenu par les Rats

Un chat nommé Rodilardus,
Faisait des rats telle déconfiture
Que l'on n'en voyait presque plus,
Tant il en avait mis dedans la sépulture.
Le peu qu'il en restait, n'osant quitter
son trou,
Ne trouvait à manger que le quart de
son souf.
Et Rodilard passait, chez la gent mi-
sérable

Non pour un chat, mais pour un
diable.

Or, un jour qu'au haut et au loin
Le galant alla chercher femme
Pendant tout le sabbat qu'il fit avec
sa dame.

Le demeurant des rats tint chapitre
en un coin

Sur la nécessité présente.
Dès l'abord, leur doyen, personne
fort prudente,

Opina qu'il fallait, et plus tôt que
plus tard,

Attacher un grelot au cou de Rodi-
lard :

Qu'ainsi quand il irait en guerre,
De sa marche avertis ils s'enfuiraient
sous terre :

Qu'il n'y savait que ce moyen.
Chacun fut de l'avis de monsieur le
doyen.

Chose ne leur parut à tous plus salu-
taire.

La difficulté fut d'attacher le grelot.
L'un dit : « Je n'y vas point, je ne
suis pas si sot. »

L'autre : « Je ne saurais. » Si bien que
sans rien faire

On se quitta. J'ai maints chapitres
vus,

Cúi tàu rằng : «Ngạt mũi thấy chỉ!»
Khôn ngoan nện chẳng can gì.

Truyện hay đã dạy, nên ghi vào lòng.
Ai muốn vững Triều trung quyền
chữc,
Nịnh không nên, cương trực cũng
đùng :
Cứ làm ra mặt người rùng.

Hội-dồng Chuột (1)

Một con mèo tên là Trang-Mô,
Bắt chuột nhiều long lỗ hầm hang.
Mèo dẫu dữ dội lạ đường !
Đề cho đến nỗi sạch quang trong
ngoài.

Chuột họa còn một hai chủ lỗi,
Đổ dấm thò ra khỏi cửa hang.

Chủ nào cũng dỏi họng gang

Trông thấy Trang-Mô coi đờng yêu-
tình.

May được buổi tiên-sanh chạy gái
Chồn cao xa trên mái nhà người.

Chuột thừa được lúc thành-thời.

Hiệp nhau bàn việc kim thời ngụy
nan.

Chủ chuột già ra bàn ngay trước.
« Liệu mau mau trong bước hiểm
nghèo.

Đem chưởng mà buộc cổ mèo.

Đề cho khị hân leo treo tim ta

Leng-keng nghe hiệu là ta chạy...
Ai cũng khen mà lạy cụ-chùm.

Duy còn một việc đeo chuông,
Nghe như hơi khó tìm phương thì
hành.

Hỏi lũ chuột, thì anh từ cáo ;
Anh lại rằng : « Đấy lão đại gì ?
Đã dành nơi chết ai đi. »

Ngần ngo một lát rồi thì hội-tập

Tề ra cuộc luận bàn thật hão.

(1) Bài này xưa đã dịch đăng vào báo
Revue Indochinoise, nhưng còn non lắm cho
nên nay đem dịch lại.

Mỗi nhà thơ giấy thép đều có nhận mua nhứt trình Lục-tinh-tân-văn-giùm

at mũi thấy chỉ
n chằng can gi.

Qui pour néant se sont ainsi tenus ;
Chapitres, non de rats, mais chapitres
de moines.

Voire chapitres de chanoines

nên ghi vào lòng.
riều trung quyền
chức,
ương trực cũng
đứng ;
người rình.

Ne faut il que délibérer ?
La cour en conseillers foisonne :
Est-il besoin d'exécuter ?
L'on ne rencontre plus person-
ne.

LA FONTAINE, Fables.

Có lạ gì bàn lão xưa nay !
Chẳng là việc chuột thế này ;

Việc dân việc nước cũng hay bàn
xàng

Thor rằng :

Nghị-luận còn đồ dang
Triều-dinh đông nhau-chăn.
Thì hành làm cục-trung,
Bá-quan đã tận-tần.

NGUYỄN-VĂN-VĨNH diễn nôm.

Chuột (1)

là Trang-Mỗ,
long lỗ hãm hang.
bi là đường !
ách quang trong
ngoài.

ột hải chủ lôi,

hỏi cửa hang

đôi hòng gang

Mỗ coi đường yêu-
tính.
tiệp-sanh chạy gấ
n mai nhà người.
roc lúc thành-thời,

ểc kim thời nguy
nan.

à bán ngay trước.

trong bước hiểm
nghèo.

mà bước cô mèo.

eo treo tim ta

hiệu là ta chạy...

hà lấy cu-chùm.

việc đeo chuông,
hó tìm phương thì-
hành.

hi anh từ cáo ;

« Dây lão đại gì ?
chết ai đi. »

ừ rồi thì hoi tan.

n bán thật hảo.

à dịch đặng vào báo
nhưng còn non lắm cho
ai.

LÀM CON PHẢI HIẾU

(Pièce filiale)

Bài thứ ba

Đôi-triệu Nguyễn ta đức Thiên-Trị
làm vua, còn có bà là đức Thuận-
Thiên-Thái-hoàng Thái hậu. Lấy cháu
thờ bà cũng chẳng khác như lấy con
thờ mẹ, sớm tối chăm bâu, không khi
nào là chẳng giữ lấy lễ.

Thời thường rước bà đi dạo chơi,
hoặc khi thì ngự ở vườn Thượng-
mậu, hoặc khi thì ngự ở vườn Cơ-hạ.
Khi nào bà Thái-hậu ngự, thời là
ngài cũng là mình dầy lay xe, cho
đến khi đức Thái-hậu ngự về mới
thời. Việc ấy chép ở truyện bà
Thuận-thiên Cao-Hoàng-hậu.

Đạo chơi mà ngự xe vẫn là cách
sang trọng, nhưng lấy giá-yếu mà
ngự xe cũng là sự hiểm nghèo. Bởi
thế mà những người làm con ấy, phải
lo mà cẩn thận giữ gìn, không như
thế thì không đành lòng được. Và
chẳng lấy vua mà đối với triều-dinh
thì xưng là Hoàng-dã, lấy con mà đối
với cha mẹ thì xưng là gia-nhân. Như
đức Thiệu-trị vì bà kéo xe, ấy là tự-
xử mình lấy bậc rất hèn, cũng dễ mà
tỏ ra bà là bậc rất quý. Ta thường
đọc truyện nước Tàu, có người Thôi-
Phân làm quan Thái thường-khanh
thường hay kéo xe cho mẹ đi chơi.
Người ta cũng lấy thế làm khen. Thế
mới biết rằng từ vua đến quan, đến
dân, chẳng kể bậc nào, ai ai cũng
phải giữ hiếu.

Bài thứ tư

Triều nhà Nguyễn ta, đức Tự-Đức
làm vua, còn có mẹ là đức Từ-Dũ
Thái-hậu, Ngài thờ mẹ rất hiếu. Ngài
tánh hay săn bắn, dẫu có ngự đi đâu,
cũng là tàu trước rồi mới dạm ngự.

Có một ngày, Ngài đi săn chim, đã
bao người cung-nhân tàu trước
nhưng bởi người cung-nhân ấy quên
không có tàu, khi Ngài trở về vào
châu, đức Thái-hậu khóc mà nói rằng
« Mẹ chỉ sinh được một con, sao con
đi đâu không nói cho mẹ biết trước,
làm cho mẹ ăn không ngon, nằm
không ngủ. Lòng con như thế có
đành không ? »

Ngài lay mà chịu tội, không dám
biện-bách một lời nào, đức Thái-hậu
càng khóc, thì Ngài lại càng lay. Lay
cho đến khi Ngài hết giận mới thôi.
Ngài làm sách nói rằng : « Lời ấy ở
ta không nên trách ở ai. » Việc ấy
chép ở sách *Từ-huân-lục*.

Đức Không-Tử nói rằng : « Cha mẹ
còn thì không nên đi chơi xa, nếu có
đi chơi, thì phải cáo trước rằng : đi
phương nào. » Bởi như thế mà những
người làm con ấy, khi ra thì phải
cáo, khi về thì phải tạ, không
làm như thế thì cha mẹ không được
yên lòng.

Như đức Tự-Đức ham nghề săn
bắn, việc ấy không phải việc cần, mà
bỏ lễ thân-hôn, lỗi ấy cũng là lỗi
nặng. Nên chỉ Ngài không dám lấy
đã săn mà không tàu ấy, đổ lỗi cho
kẻ dưới, mà chỉ lấy nên đi cung-chàng
nên đi ấy, tự trách lấy bởi mình.

Than ôi ! càng biết lỗi thì lại càng
biết giữ hiếu vậy.

THÁI-XUYỀN, HOÀNG QUẬN-CÔNG.

THUỐC RỜI

thuốc này đựng
trong

Gói bia xanh
có bao

một miếng
giấy trắng

trên miếng giấy trắng có hình người làm
thuốc bằng chữ đen và chữ
"MELIA" bằng màu đỏ.

Thuốc MELIA này thật ngon,
chẳng có thuốc nào bằng, vì là nhà đem một cách
kỹ càng trong lò lớn hơn các lò
trong cả hoàng cầu, trong lò ấy có
hơn ba ngàn người làm việc.

Có nhiều chỗ kiếm các loại thuốc làm theo cái
bao xanh ấy đang mua bán khắp nơi, nhưng mà
rất lại thuốc, hơn bao xanh không ngon
bằng thuốc "MELIA".

Người Annam biết dùng thuốc
tốt chẳng hề bị cho bệnh tật được.

Trong mấy làng trên bao xanh có bán thuốc
MELIA, hãy mua nó mà dùng.

Ấy là việc mới được
chẳng phải là việc xưa mà được thành
đang chữa trị.

Seuls Importateurs pour l'Indochine
UNION COMMERCIALE INDOCHINOISE
SAIGON 33, 35, Charner, 34 SAIGON

RƯỢU ABSINTHE JULES PERNOD

Rượu được trong chai lớn cũng về nhỏ
Rượu này đơn tại Đại Pháp-Quốc trong
lo cổ xưa nay, ấy là một thứ rượu nhưt hạng
lên bằng các rượu mạnh lâu năm và thắp mồi
Chế một ít vào ly pha với nước là đủ dùng, thì
rượu ABSINTHE JULES PERNOD
sẽ làm cho mình đã khác, biết đôi đàng ấy cho
phần chầu.

SEULS IMPORTATEURS POUR L'INDOCHINE
UNION COMMERCIALE INDOCHINOISE
SAIGON. — 34, Boulevard Charner, 34. — SAIGON

RƯỢU CÓ BỘT DUC DE BREMONT

Thứ rượu này ngon lắm, ngâm nó trong với nước
đá cho lạnh mà uống thì chẳng có rượu nào bằng
Trong mấy đăm lễ, đăm tiệc đều dùng nó mà
làm cuộc vui.
Nên mua rượu này mà cho anh em, vì ai dùng tới
hỏi thì đều đặng khoái chí vui lòng.

SEULS IMPORTATEURS POUR L'INDOCHINE
UNION COMMERCIALE INDOCHINOISE
SAIGON. — 34, Boulevard Charner, 34. — SAIGON

văn giùm

Mỗi nhà thơ giấy thép đều có nhận mua nhưt trình Lục tinh tân văn giùm

Đợt tại nước
Langsa,
Dùng sữa
thương hàng
trong hầu các,
vân vân.
Sức khỏe,
Mau mẽ, vân
vân.
Sữa đặc Nor-
mande hiệu La
petite fermière
đợt tại tỉnh
Normandie
trong Phố Val-
lee de Bray đợc
môt cách rất k
cang, tuy làm
ra đặc mà tinh
chất hay còn

như sữa tươi sạch. Bô xứ Normand
đank, sạch sáng, sữa thương hàng và q
hoàn cầu.

Thuốc vẫn
này đã to m
lai chắc, đ
cho người
biết hút thuốc
đúng.

Xin hỏi
kiến tại hãng
**Berthet,
Charriere
và Công-ty.**

« Hệ thứ rồi thì tra nó luôn luôn.

BAO XANH. — Hút thuốc bằng b
cho khoái cả son người.
Phải nài cho có cái ký ten và dấu hoa-h
là dấu thật.

BẮC-KỶ SOẠN
SU-PHẠM HỌC KHOA

NAM SỬ (Tiểu học)

ĐỜI NHÀ TRẦN
(1225-1400)

Trần Thái-tôn (1225-1285). — Năm
Ất-dậu 1225 Trần-thủ-Độ và Trần-
hậu-mưu gả Lý Chiêu-hoàng cho
Trần Cảnh. Đến tháng chạp năm ấy,
Chiêu-hoàng thường nghĩ cho chồng,
Trần-Cảnh lên làm vua, hiệu là Trần-
Thái-tôn.

Trần Thái-tôn khi lên làm vua
mới có 8 tuổi, việc chánh-trị đều ở
tay Trần-thủ-Độ cả. Thủ-Độ tuy là
một người chữ nghĩa không có, nhưng
lặt là gian-hùng, chủ ý chỉ cốt gây
dựng cơ nghiệp nhà Trần cho bền
chặt, cho nên dầu việc tàn bạo đến
đâu, cũng làm cho được. Bấy giờ
Lý Huệ-tôn tuy đã xuất gia đi chùa
rời, nhưng Thủ-Độ vẫn định bụng
giết.

Một hôm Huệ-tôn; ngồi nhỏ cỏ ở
sân chùa Chân-giáo. Thủ-Độ đi qua
trông thấy, mới nói rằng: « Nhỏ cỏ
thì phải nhổ cả rễ cái nó đi »! Huệ-
tôn nghe thế, phải tay đứng dậy nói
rằng: « Nhà người nói ta hiểu rồi ».
Được mấy hôm Thủ-Độ cho người
đến mời Huệ-tôn. Huệ-tôn biết ý, vào
nhà sau thất cổ tự vượn. Thủ-Độ đưa
bá quan đến tế khóc xong rồi đem
hỏa táng, chôn ở tháp Bảo-quang.

Còn Thái-hậu là Trần-thị thì giáng
xuống làm Thiên-cực-công-chúa, rồi
gả cho Trần-thủ-Độ (Trần-thủ-Độ và
Thiên-cực-công-chúa là hai chị em
họ). Bao nhiêu những cung nhân
nhà Lý thì đưa gả cho những Từ-
trường ở các ruộng.

Thủ-Độ đã hại Huệ-tôn rồi lại muốn
trừ hết các tôn-thất nhà Lý. Đến năm
Nhâm-thìn (1282) nhân làm lễ tế Tiên-
hậu nhà Lý ở thôn Thái-dương, làng
Hoa-lâm (huyện Đông-ngan tỉnh Bắc-
ninh). Thủ-Độ sai đao-hầm, rồi ở trên
lâm nhà lá, để đến khi các tôn-thất
nhà Lý vào đó thì sục cả xuống hồ,
rồi chôn sống cả đi.

Thủ-Độ chỉ lo làm thế nào cho ngôi
nhà Trần được bền chặt, cho nên

không những là tàn ác với nhà Lý
mà thôi, đến luân-thường ở trong
nhà, cũng làm loạn cả. Chiêu-thánh-
hoàng-hậu lấy Thái-tôn đã được 12 năm
rồi mà vẫn chưa sanh đẻ gì (Chiêu-
thánh-hoàng-hậu bấy giờ mới có 19
tuổi, đến năm Đinh-dậu 1537) Thủ-Độ
bắt Thái-tôn bỏ và giáng bà Chiêu-
thánh-hoàng-hậu làm Công-chúa, rồi đem
người chị Chiêu-thánh là vợ Trần-
Liệu anh ruột Thái-tôn vào làm
Hoàng hậu, bởi vì người chị đã có
thai được ba tháng.

Làm loạn nhân luân như thế, thì
tr tự thượng cổ đến bây giờ, mới có là
môt Trần-Liêu tức giận, rủ người
lâm loạn. Ma vì Thủ-Độ ép ượng làm
như thế, Thái-tôn trong bụng cũng
không yên, đến đêm bèn trốn ra, đi
lên ở chùa Phù-vân ở núi Yên-tự (ở
huyện Đông-triều, tỉnh Hải-dương).
Sáng hôm sau Thủ-Độ đưa quân-thần
đi đón Thái-tôn về. Thái-tôn không
chịu, nói rằng: « Trẫm còn nhỏ dại,
chưa quen làm việc to lớn, các quan
nên chọn người khác để cho khỏi
nhục xã-tác ». Thủ-Độ mời Thái-tôn
mãi không được, day lại bảo bách
quan rằng: « Hoàng-thượng ở đâu,
Triều-dinh ở đó ». Nói đoạn truyền
sứ soạn xây cung điện ở chùa Ph
vạn. Quốc-sư ở chùa ấy thấy thế,
vào van lạy Thái-tôn về Triều. Thái-
tôn nghe lời, xa giá về kinh.

Được ít lâu Liễu xem sự không
thành, nhân lúc Thái-tôn ngự thuyền
đi chơi, mới giả làm người đi đánh
cá xuống thuyền ngự, xin hàng. Hai
anh em ôm nhau mà khóc. Thủ-độ
nghe tin, đến rút gươm toan giết
Liễu, nhưng Thái-tôn can mãi mới
được. Sau Thái-tôn lấy đất Yên-phụ,
Yên-dương, Yên-sanh và Yên-bang
huyện Đông-triều, Hải-dương) cho
Liễu làm Thái-áp và phong cho làm
An-sanh-vương.

Thủ-độ đã hại hết cả dòng dõi nhà
Lý lại muốn cho hậu thế không ai
mộng nhớ gì đến họ Lý nữa, cho
nên nhân vì tổ nhà Trần tên là Lý,
mới bắt trong nước ai là họ Lý thì
phải cải là họ Nguyễn.

(Còn nữa) TRẦN-TRỌNG-KIM.

Mỗi nhà thơ giấy thép đều có nhận, mua nhựt trình Lục-tinh-tân-văn giùm

LỤC TÍNH TÀN VẠN

HÀNG DE LA POMMERAYE
VÀ CÔNG-TY

Có bán và đặt đèn acetylene (khí đá)

Có bán máy acetylene (nhốt khí đá) đủ thứ đèn huế lệ, đèn thủy tinh, họng-đèn-đôi và ngọn-đèn incandescence lửa rất sáng, giấy-chi sang-hời, v.v.v.

Có bán carbure de calcium (khí đá)

Xin chú-ước-khách chớ ngại, hãy đời gót ngọc đến hàng, hoặc viết thư mà hỏi thăm, thì tôi sẽ hết lòng nghinh tiếp hoặc hồi âm. Nếu vì nào viết thư lên muốn cho tôi sai thợ giỏi đến mà tính việc đặt đèn trong nhà cũng định giá cả, thì tôi sẽ vưng theo, sai thợ đến lắp tức.

Như dành lòng giá cả như định làm thì tiền phí-lộ của thợ về phần hàng chịu. Hàng này rất đoan chánh và bán giá rẻ hơn hết trong cõi Đông-dương.

PHOSPHATINE FALIÈRES

LÀ BÓT NUÔI CON NIT

Có trữ tại tiệm Thương-dăng, chủ tiệm là G. RENOUX

Nhứt hạng bao-tê-sur, Saigon, trước rạp hát tây

Và tại tiệm thuốc Pháp-A, đường Thủy-bình môn bài số 215, Chợ-lớn, ngang nhà giấy xe lửa lớn

LỜI RAO RẤT TRỌNG HỆ. - Bọt hiệu Phosphatine Falières là một món vật thực rất bổ dưỡng để nuôi con nit từ sáu bảy tháng, nhưt là trong khi đứt sữa bú. hoặc trong lúc nó đang nở nang. Nó giúp cho dễ mọc răng, nó trợ cho mau lớn xương, nó ngừa phòng hoặc nó trừ bình hạ lợi, là bình hay sanh ra trong lúc nắng hạ.

CÓ MỘT MINH NHÀ NÀY CÓ QUYỀN

THAY MẶT CHO NHÀ ĐỨC SÙNG VÀ LÀM XE MÁY

TẠI THÀNH ST-Étienne

Mà thôi

Hàng F. MICHEL, CAFFORT Successeur ở Đường Catinat số 36 SAIGON

Có Bán SÙNG

dủ thứ và đủ kiểu, BÌ, THUỐC ĐẠN, XE-MÁY, ĐỒNG-HỒ

và đồ NỮ-TRANG. Đồ đã tốt lại giá rẻ

Lục-Châu muốn mua vật chi thì xin đề thơ như vậy:

M. F. MICHEL, CAFFORT Successeur, 36, rue Catinat -- SAIGON.

F.-H. SCHNEIDER
Brodrom. - SAIGON
GIADINH, chế Lãng
nổi tại Giadinh mà thôi.
Đai khuy trong nhà này

Tại nhà in ông F.-H. SCHNEIDER
7, Boulevard Noreodom. - SAIGON
KIM-VÂN-KIỀU, ông P. Trương-vinh-Kỳ
in lại rồi.
Không hình 1 5 00
Có hình 2 00
Tiền gửi 0 10

NHA IN ÔNG F.-H. SCHNEIDER
7, Boulevard Noreodom. - SAIGON
Bổ các KIỀU CHỦ có THỢ KHẮC CHỦ
vẽ đá khêu, và THỢ VẼ TÀI, để in sách, thơ,
cùng thiệp văn vắn. Kiểu cách nào đều làm
đúng hết.

Tại nhà in ông F.-H. SCHNEIDER
7, Boulevard Noreodom. - SAIGON
NỮ-TẮC, ông P. Trương-vinh-Kỳ in lại rồi.
Sách để dạy đờn bà con gái. Ai cũng biết danh
hàng ông đốc. Hãy mua mà coi thì rõ.
Giá 0 25
Tiền gửi 0 04

SAIGON THƯỢNG ĐẲNG DƯỢC PHÒNG
G. RENOUX

NHŨT HẠNG BẢO TẾ SỰ, NGANG RÁP HÁT LANGSA
 TIỆM CŨ HOLBÉ, SÁNG TẠO TRONG NĂM 1865

Tiệm này cổ cựu và to hơn hết các tiệm trong quận hạt
Cuộc dọn dẹp bảo chế y như các tiệm thuốc to đương thời tại PARIS

BẤT NHỊ GIÁ

Thuốc men và các món đồ khác bán trong tiệm đều là đồ nhứt hảo hạng
 Trừ đây tiệm, mà mỗi kỳ tâu đều có chở qua luôn luôn.

Đồ hóa-học, thuốc men để dùng bán trong tiệm thuốc, đồ dùng về kỹ-nghệ, về nghệ chụp
 ảnh, dược thảo, đồ bó rịt, và đồ phụ tùng theo tiệm thuốc, kiến chai ly trong sở thiết-nghiệm,
 máy châm-chích, âu-nhi khoa, thị-học và cực-chuẩn-túc-chi-cơ-khi. Bán đủ các thứ đồ dùng
 trong nhà thương, nhà bệnh v. v.

Rương sắt bỏ theo tàu, dùng trong nhà vườn, nhà ruộng, xe hơi v. v.

Đồ máy làm thuốc hoàn thuốc tể. Thiết-nghiệm phân giải theo cách hóa-học, để tìm kiếm
 vi trùng và phân giải hàng hóa, dọn đồ bó rịt và thuốc trừ độc, chuyên-môn. **thuốc hiệu
 chữ R** của ông lương-y Holbé bảo chế, mà trị bệnh hút á-phiện.

Đồ hương-vị về cuộc vệ-sanh. Bán đủ các thứ đồ để chụp hình. Bán sỉ và bán lẻ.

Tiệm thuốc tại Chợ lớn hiệu là **Pháp-Á** dược-phòng ngan nhà giầy xe lửa.

Giày thép nói tiệm Saigon: 215 — Giày thép nói tiệm Chợ lớn: 336.

Mỗi lần mua thuốc phải coi cái nhãn hiệu, đã nạp tại tòa cầu chứng y theo luật.

Hãy viết thơ mà xin sách *dược-tánh-lược-biên bằng chữ quốc-ngữ và chữ-nho*, và sách
 riêng nói giá cả đồ chụp hình.

LỤC TỈNH TÂN VÀN

Quán NHẬT TRINH
Boulevard Norodom N° 7

Mỗi Tuần Đăng Báo

Ngày Thứ Năm

閩新省陸

MR. F. H. SCHNEIDER, SAIGON

NĂM THỨ TÂM

SỐ 349

JEUDI 29 OCTOBRE 1914

MỤC LỤC

1 - Âu-châu chiến tranh tàn
vãn.	6 - Âu-châu chiến kỹ.
2 - Thời sự tổng luận.	7 - Nông-xu tăng giảm:
Thọ súc trách chương cải
lượng.
3 - Hương truyền :	8 - Tấn học vưu tập.
4 - Thông báo :	9 - Trích cảm tạp biên :
Nguyễn trào khai cơ công;
thần liệt truyện ;
Kim-Vân-Kiến tân giá.
Đông-dương :	
Tin mùa màng :	10 - Thơ tin vãng lai.
Âu-châu :	11 - Giấy Bạt đánh số.
Cục-dông :	12 - Vệ sanh thiết được.
Vạn-quốc.	
5 - Công văn trực lục.	

Ài châu
Mưa rớt t-rích l-ợc
thờ và bạc-phái đ-ể nh-ư
v-à LỤC TỈNH TÂN
VẠN - SAIGON

MỖI SỐ GIÁ 0.5-20

IMPRIMERIE FRANCO-ANNAMITE

F.-H. SCHNEIDER

7, Boulevard Norodom, — Saigon

TIỆM MAY và BÁN HÀNG-TÀU

Kính mời Quý-có trong Thành-phố cùng các đấng hảo-hâm Quý-khách Lục-châu như Quý-vị muốn đóng may xiêm áo cách kiêu thế nào, hay là mua xuyến lành hàng tàu, xia niêm tinh đến giúp nhau lấy thảo. — Tiệm tôi có thợ Hết, cắt, may đủ cách kiêu đương thời dùng; tiền công may và giá hàng đã đều nhẹ. — Con sự khéo may tôi chẳng dám khoe khoan quá là, xin đến may một lần thì rõ việc khéo không Lỡ-vô là tạm nài, xin Quý-có niệm tình, đến giúp nhau cho nên cuộc.

Mme NGUYỄN-HỮU-SANH,
110, quai Arroyo-Chinois (Cầu-Đuống-Lớn),
(Gần gare xe lửa) Saigon

Tại nhà in ông F.-H. SCHNEIDER
7, Boulevard Nordom — SAIGON

MẸO BẰNG CHỦ QUỐC-NGŨ, đưc thầy Mossard diễn dịch, đưc thầy tuân theo việc dạy dỗ nên chọn sách của ông Larive và Plussay mà dịch ra.

Giá 1fr. 60
Tiền gởi 0fr. 06

**TẠI NHÀ IN
ÔNG F.-H. SCHNEIDER**

7, Boulevard Nordom
SAIGON

TỰ VỊ

LANGSA-ANNAM

Ông TRƯƠNG-VĨNH-KY

SOẠN

IN LẠI RỒI CÓ 1250 HÌNH

Không bì 6 \$ 00
Có bì 6 \$ 80
Lưng và góc bằng da 7 \$ 00
Bìa mềm đẹp lưng đính chữ vàng. 8 \$ 00

Người mua xin đính tên mình trên lưng sách đóng kỹ thiặng.

Tiền gởi 0 \$ 24

HÀNG BÁN RƯỢU HIỆU

DENIS FRÈRES

LẬP RA TỪ NĂM 1862 — NHÀ NGÀNH TẠI
HAIPHONG, BORDEAUX,
SAIGON, HANOI

Hàng **DENIS FRÈRES** trừ savon hiệu « **Bonne Mère** » là thứ sa-bon tốt hơn hết các thứ khác.

Còn ai ưa dùng thứ rượu hổ, thường gọi là Quinquina thì hãy-mua thứ rượu sau này :

Một là « **Toni Kola Seerestat** ».

Hai là : **Saint Raphaël Ducos**.

Hàng này cũng có bán từ sắc tốt và chắc lăm, hiệu là từ « **Dubois Oudin** ».

Còn ai hay hút thuốc Cigares thì mua thứ Cigares **El Conde** thì là sẽ ưa nó vì giá đã rẻ mà lại mùi nó ngon ngọt nữa.

Hàng này có bán đủ thứ rượu tốt xin kể sau này :

Rượu *chac trắng* và *chac đỏ* trong thùng và chiếc ra ve.

Rượu *Champagnes* : **Yve Clicquot-Ponsardin**.

Roederer.

Moët et Chandon.

Rượu *Tisane de Champagnes supérieure* : **B. et S. Perrier**.

Rượu *Tisane extra* : **Marquis de Bergey**.

Hàng này cũng có bán thuốc gói và thuốc vắn rồi hiệu **Le Globe** và giấy hút thuốc kêu là « **Nil** » có thứ rượu kêu là : **vielle Eau-de-vie Dejean**, **Rhum Negrita**.

Liqueurs và cognacs **Marie Brizard**, và **Roger**.

Bière Gruber và **Bière Lorraine**. Rượu **Madère**, **Malaga** và **Muscat de Frontignan Rivoire**.

Có bán máy viết hiệu **Remington** và các thứ đồ phụ tùng.

Cũng có trữ các thứ hộp quẹt **Đông-Dương**, và ngoài **Bến-thủy**, gán **Annam** và ông quẹt **Hanoi** (Tonkin) nữa.

Ai muốn hỏi giá thì viết thư như vậy.

Maison DENIS FRÈRES, SAIGON

CHỮ VỊ ĐÀ GÒI BẠC

đơn quân, lấy lăm cam ơn chữ vị kể ra sau này, vì có lòng tốt gởi mandat bạc đến trả tiền mua như-trình cho Bồn quân; ấy là sự giúp cho Bồn quân mà lo đến như ích mở mang cuộc văn minh.

Số phát 741 T.T.N. Myho. Mandat 5 \$ 585252

354	369	Prov. Biênhoa	96	578513
294		B. V. C. Bentre	2	599511
295		L. V. N. id.	2	
34		A. Tuyhoa	6	69
1074		T. N. L. Thakhek	6	579003
175		N. B. T. Baclieu	3	354024
773		G. Bake	Bạc mặt 6	